

JMG

Kandidatuppsats i journalistik

2018-05-22

Institutionen för journalistik,
medier och kommunikation

www.jmg.gu.se

Från Alan Kurdi till Kjell Bergqvist

En studie om bildgestaltningen av flyktingsituationen under
hösten 2015 i svensk tryckt press

Författare: Adam Elmervik, Alice Hermansson och Amanda Karlsson

Handledare: Marina Ghersetti

Kursansvarig: Marina Ghersetti

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Abstract

The intention of this analysis has been to investigate how the so called refugee crisis in the fall of 2015 was framed in news photos, in Swedish print media. Within this question at issue, the analysis has aspired to discover possible differences between the selected newspapers, and between different time periods during the fall of 2015. The end results are interpreted through the theories of framing, news values and orientalism.

The material that was analyzed consists of 218 news photos in Aftonbladet, and 254 news photos in Dagens Nyheter. Headlines, captions and preambles has also been included in the analysis, in order to interpret the photos from the perspective of the average reader.

The first step was to make a quantitative analysis of the total content. After analyzing the results, four typical cases were identified. These four news photos were then analyzed in depth, using the method of semiotic analysis. Accordingly, this analysis has taken both qualitative and quantitative factors into consideration.

The results show that refugees were the most common subject appearing in the photos, and politicians were the second most common. With this in mind, two issue specific framings could be identified in the analyzed material. The first one is referred to as “the framing of the otherness”, and the second one is called the “politician in professional context-frame”. In addition to this, several general framings were identified, such as the human interest frame, and the responsibility frame. Worth mentioning is that the latter of the two was more common in Aftonbladet than in Dagens Nyheter. The results also show that the attitude towards refugees in the content mostly was positive, but as time went by, it became more neutral. The attitude towards the refugee situation, however, was negative during all of the three months, but tended to be less negative in September.

One conclusion drawn, besides the framings mentioned above, is that refugees themselves has been the ones putting a face to the general situation. Previous research on journalistic text, radio and tv in Sweden during the refugee crisis has shown that refugees hasn't been the most common main actor in the news. This suggests that refugees have been visible, but not as audible, in the Swedish news coverage of the events. The results points towards a few differences between the newspapers, but in some cases they were very similar to one another. For example regarding the attitude towards refugees and the refugee situation. Some general differences between the three months also was detected. In September, the attitude towards refugees tended to be more positive, which coincided with a more frequent news reporting, particularly in Aftonbladet.

Keywords: Refugee crisis, visual framing, fall 2015, news photos, news values, orientalism

Innehållsförteckning

Abstract	1
Innehållsförteckning	2
1. Inledning	5
1.1 Löfven: "Bilderna på Alan Kurdi rymmer så mycket tragik och smärta"	5
1.2 Året då 1,2 miljoner sökte asyl inom EU	6
2. Syfte & frågeställningar	8
2.1 Hur rapporterades det om flyktingsituationen?	8
2.2 Frågeställningar	8
2.3 Varför dessa frågeställningar?.....	8
3. Tidigare forskning	9
3.1 Därför behövs den här undersökningen	9
3.2 Porträtt skapar närhet och engagemang	9
3.3 Positiv rapportering av gruppen flyktingar	10
3.4 Invandring i Sverige	10
3.5 Så säger forskningen om flyktingsituationen 2015	10
3.6 Kris, katastrof och flyktingvågor – ordvalens betydelse i rapporteringen	11
3.7 Nyhetsbildens betydelse	11
4. Teoretisk ram	12
4.1 Gestaltning	12
4.2 Nyhetsvärdering	14
4.3. Orientalism	17
5. Urval	19
5.1 En historisk höst	19
5.2 Varför Aftonbladet och Dagens Nyheter?	19
5.3 Vilka bilder får vara med?	19
5.3.1 Kultur och sport går bort	20
6. Metod	22
6.1 Kvantitativ kodning.....	22
6.1.2 Sökord.....	22
6.1.3 Alltid en tolkningsfråga.....	23
6.2 Operationalisering.....	23
6.2.1 Hur gestaltades flyktingsituationen i bild i svensk, tryckt press under hösten 2015?	23
6.2.2 Ämne	23
6.2.3 Situation/plats	23
6.2.4 Aktörer och representation.....	23
6.2.5 Barn	24

6.2.6	Kön.....	24
6.2.7	Typ av huvudbild - grupp eller individ?	24
6.2.8	Att "synas" i bild	24
6.2.9	Inställning till flyktingar och flyktingsituationen	24
6.2.10	Finns det skillnader mellan hur Aftonbladet och Dagens Nyheter rapporterar om flyktingsituationen i bild?	25
6.2.11	Finns det skillnader i hur flyktingsituationen gestaltades mellan de olika månaderna under hösten 2015?.....	25
6.3	Kodningens utförande och svårigheter	25
6.3.1	Mediearkivets begränsningar.....	25
6.4	Kvalitativ analys - En djupare inblick i bilden av flyktingsituationen.....	26
6.4.1	Semiotisk bildanalys	26
6.4.2	Hur gestaltades flyktingsituationen i bild, i svensk, tryckt press under hösten 2015?.....	26
6.4.3	Finns det skillnader mellan hur Aftonbladet och Dagens Nyheter rapporterar om flyktingsituationen i bild?	27
6.4.4	Finns det skillnader i hur flyktingsituationen gestaltades mellan de olika månaderna under hösten 2015?.....	28
6.5	Reliabilitet.....	28
6.6	Begreppsvaliditet.....	28
7.	Resultat	29
7.1	Tabell över ämnen (procent).....	29
7.2.	Tabell över huvudaktörer (procent)	31
7.3	Diagram över inställningar till flyktingar (index)	32
7.4	Diagram över inställningar till flyktingsituationen (index)	33
7.5	Tabell över situationer/platser (procent).....	34
7.6	Tabell över barn i bild (procent).....	35
7.7	Tabell över kön på personer i bild (procent).....	36
7.8	Tabell över antal personer i bild (procent).....	36
7.9	Tabell över antal personer i bild fördelat på aktörer (procent)	37
7.10	Typ av fotoutsnitt fördelat på aktörer (procent).....	38
7.11	Medielogiken och bildernas storlek	38
8.	Djupanalys.....	40
8.1	Bild 1: Vandring i Slovenien	41
8.2	Bild 2: På tågstationen i Budapest.....	43
8.3	Bild 3: Kändisbilden	45
8.4	Bild 4: Politikerbilden	48
9.	Svar på frågeställningar	50

9.1 Hur gestaltades flyktingsituationen i bild i svensk, tryckt press under hösten 2015?	50
9.2 Finns det skillnader mellan hur Aftonbladet och Dagens Nyheter rapporterar om händelsen i bild?	51
9.3 Finns det skillnader i hur flyktingsituationen gestaltades under olika perioder under hösten 2015?	51
9.4 Extern validitet - generaliserbarhet.....	52
10. Slutdiskussion	53
10.1 Gestaltningsteorin	53
10.2 Nyhetsvärderingsteorin.....	54
10.3 Orientalism	55
11. Förslag till vidare forskning	57
12. Referenser	58
13. Bilagor	62
B1. Migrationsverkets statistik för 2014	62
B2. Migrationsverkets statistik för 2015	63
B3. Migrationsverkets statistik asylsökandes medborgarskap	64
B4. Slutgiltigt kodschema	65

1. Inledning

1.1 Löfven: ”Bilderna på Alan Kurdi rymmer så mycket tragik och smärta”

2 september 2015. Det är sent på natten. En uppblåsbar gummibåt lämnar turistorten Bodrum i västra Turkiet. I båten sitter 3-åriga Alan Kurdi tillsammans med sin familj. De ska ta sig till den grekiska ön Kos, en resa på drygt två mil. Men de kommer aldrig fram. Bara minuter efter avfärden välter båten i de höga vågorna.

Några timmar senare går journalisten Nilüfer Demir ner till en strand strax utanför Bodrum. Hon har senare beskrivit synen hon möts av som “en barnkyrkogård” (Walsh, 2015, 29 december). Ett av barnen hon ser är Alan Kurdi. Han ligger på mage i strandbrynet, med ansiktet snett nere i sanden. Hans kläder är fortfarande blöta och gymnastikskorna sitter kvar på fötterna. Det ser nästan ut som att han sover. Men han är död. Nilüfer Demir lyfter sin kamera, och trycker av.

– Jag tänkte att det här är den enda möjligheten jag har för att uttrycka skriket från hans tysta kropp, berättar hon senare i en intervju med CNN Turk (Griggs, 2015, 3 september).

Redan samma dag får fotot stor spridning i sociala medier. Det plockas senare upp av etablerade nyhetsmedier i hela världen. Bara dagar senare har Kanadas migrationsminister Chris Alexander lovat att ta emot 10 000 fler syriska flyktingar än tidigare. Tyskland öppnar sina gränser för tusentals flyktingar som varit strandsatta i Ungern. Även Storbritanniens premiärminister James Cameron beslutar att utöka flyktingmottagandet (Kingsley, 2016, 2 september). Han är en av flera statschefer som uttrycker sin bestörtning över Alan Kurdis öde.

– I egenskap av pappa så kände jag mig djupt berörd. Storbritannien är en moralisk nation, och vi kommer att uppfylla vårt moraliska ansvar, sa James Cameron om den numera ikoniska bilden (Kuenssberg, 2015, 3 september).

Antalet frivilliga familjer i Sverige som vill ta emot ensamkommande flyktingbarn ökar med flera tusen procent. Statsminister Stefan Löfven ger sin syn på bilden i en intervju med Expressen.

– Bilderna på Alan Kurdi rymmer så mycket tragik och smärta. Jag vill använda sorgen och frustrationen till handlingskraft. Nu krävs kraftfulla beslut inom EU för att alla länder ska ta ansvar för de som flyr från krig, sa han dagen efter att bilden tagits (Svensson, 2015, 3 september).

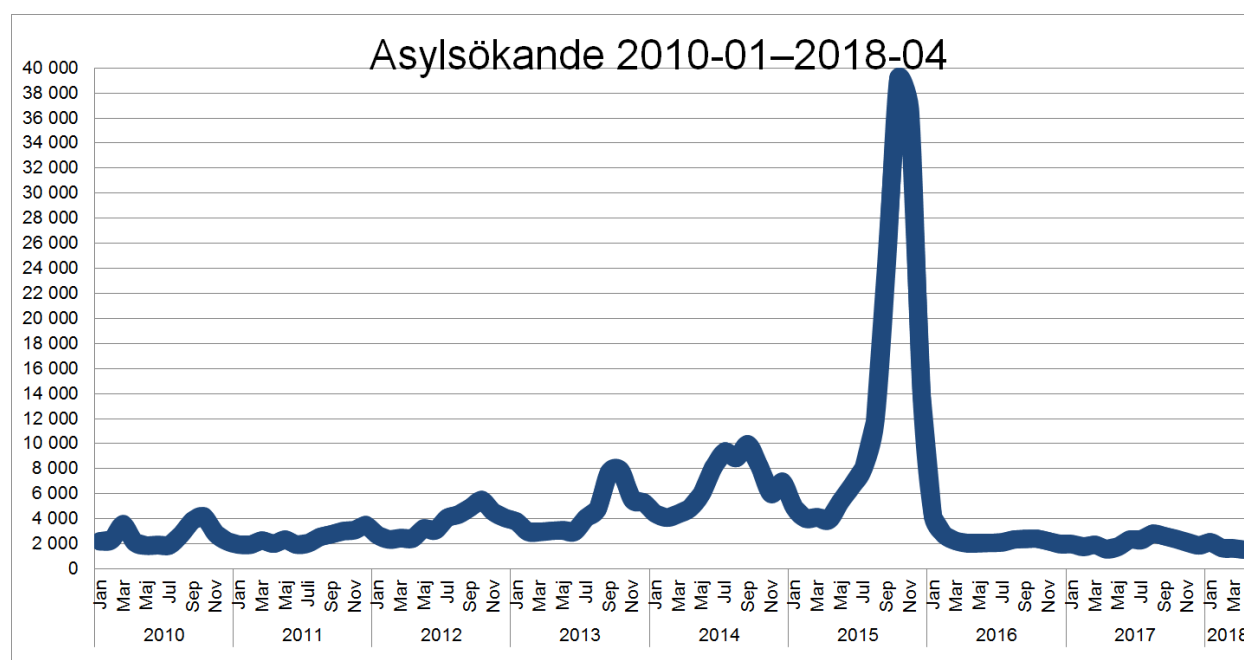
Forskning har gjorts i Sverige på hur journalistisk text, radio och tv beskrivit och gestaltat flyktingsituationen 2015 (Gherse & Odén, 2018). Men hittills har ingen bildanalys gjorts. Det brukar talas om att en bild säger mer än tusen ord, därför är det viktigt att undersöka vad dessa bilder förmedlar under en så stor samhälls händelse som flyktingsituationen under hösten 2015. Vilka bilder var det egentligen som förmedlades i de stora svenska tidningarna? Och hur gestaltades situationen som innebar att fler än en miljon människor bestämde sig för att lämna krigshärjade länder och fly till Europa? Denna undersöknings huvudfokus är att rätta ut dessa frågetecken.

1.2 Året då 1,2 miljoner sökte asyl inom EU

Orsakerna till att över 1,26 miljoner människor sökte asyl inom EU 2015 är komplexa och har sin bakgrund i den arabiska våren 2011. Den arabiska våren ledde till konflikter i mellanöstern, krav på regim-byten och mer demokrati. Bland annat utbröt det ett inbördeskrig i Syrien, som pågår än idag.

Europeiska Unionen införde under perioden ett kvotssystem som innebar att asylsökande kunde omfördelas mellan länder som är med i EU, detta för att inte vissa länder skulle bli överbelastade. (Fredriksson, 2016, 27 september) Tyskland var tillsammans med Sverige det land inom EU som tog emot flest flyktingar under 2015. 1,1 miljoner flyktingar sökte asyl i Tyskland under året (Svensson, 2016, 6 januari). Ungern var däremot mer restriktiva i mottagandet av flyktingar och stängde olika gränsområden under perioden (Andersson, 2015, 3 september).

I början av september 2015 började flyktingarna som flytt över medelhavet komma till Malmö Centralstation. Några dagar senare började det även anlända ett stort antal flyktingar till andra delar av Sverige. Denna ökning fortsatte fram till mitten av november då det började avta. Under hela året inkom det 163 000 asylansökningar i Sverige varav 114 000 inkom under höstmånaderna. Att ha i åtanke är att inte alla flyktingar som kom till Sverige sökte asyl. Diagrammet nedan visar antal asylsökande och inte antal flyktingar som kom till Sverige.

Antalet asylsökande i Sverige per månad. Bild från: <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Asylsokande---de-storsta-landerna.html>. Läst 2018-05-22.

Den 12:e november samma år beslutade den svenska regeringen att införa inre gränskontroller till Sverige. Regeringen motiverade detta med att läget var okontrollerbart och att gränskontrollerna skulle innebära att man skulle få bättre koll på de flyktingar som kom hit. Migrationsverket välkomnade gränskontrollerna och menade att det skulle innebära att de snabbare skulle kunna prioritera akuta fall, så som ensamkommande barn och kvinnor. I ett uttalande i Sveriges Television den 11 november 2015 sa den dåvarande svenska inrikesministern Anders Ygeman såhär:

– Migrationsverket är under extremt stort tryck. Det faktum att migrationsströmmarna är blandade skapar stora utmaningar för Migrationsverket. De har därför under eftermiddagen gått fram med en begäran till regeringen om gränskontroll vid inre gräns, för att underlätta deras arbete. (Grönlund, Marmorstein, Kasurinen, 2015, 12 november)

Även om det inte var på polisens begäran att införa gränskontroller meddelade den att det fanns ett säkerhetshot mot Sverige i och med de stora kvoterna av flyktingar i samband med terrordåd i Europa. I Schengenavtalet står det att tillfälliga gränskontroller får införas om det finns ett nationellt säkerhetshot.

Sveriges flyktingpolitik förändrades under hösten och blev allt mer strikt, men det fanns en tydlig opinion som talade om vikten av att öppna sina armar och välkomna de som flytt. Kända och offentliga personer, så som Kjell Bergqvist, Isabella Löwengrip, Henrik Schyffert, Robert Aschberg och Carola Häggqvist, uppmanade sina läsare både i etablerade medier och sociala medier att hjälpa de flyktingar som kommit hit.

2. Syfte & frågeställningar

2.1 Hur rapporterades det om flyktingsituationen?

Den här uppsatsen analyserar hur flyktingsituationen gestaltades i bilder i Dagens Nyheter och Aftonbladet under hösten 2015. Detta görs på två nivåer:

1. I steg ett undersöks bildernas tematiska sammanhang, det vill säga i vilka sammanhang bilderna förekommer, och hur. Detta görs genom en kvantitativ undersökning där variabler om ämne, plats, representation och bildernas storlek kodas.
2. Här fortsätter undersökningen genom att identifiera typfall av bilderna som gestaltar flyktingsituationen och en djupanalys av dessa genomförs.

Syftet med den här uppsatsen är att ta reda på hur flyktingsituationen hösten 2015 gestaltades i bilder i Aftonbladet och Dagens Nyheter. Undersökningen har för avseende att finna mönster och återkommande uttryck när det kommer till rapporteringen av flyktingar och flyktingfrågan i bilder, med hjälp av rubrik, bildtext och ingress.

2.2 Frågeställningar

RQ1. Hur gestaltades flyktingsituationen i bilder i svensk, tryckt press under hösten 2015?

RQ2. Finns det skillnader mellan hur Aftonbladet och Dagens Nyheter rapporterar om händelsen i bild?

RQ3. Finns det skillnader i hur flyktingsituationen gestaltades mellan de olika månaderna under hösten 2015?

2.3 Varför dessa frågeställningar?

Eftersom yttre händelser påverkar innehållet i journalistiken är det relevant att undersöka huruvida händelser inom flyktingsituationen hösten 2015 påverkade Aftonbladet och Dagens Nyheter innehåll. Under hösten 2015 infördes till exempel gränskontroller till Sverige. Detta hade kunnat påverka även journalistikens innehåll, inställning till flyktingar och situationen i stort. Gestaltningen av flyktingsituationen påverkar vilken bild av händelsen som läsaren får, därför är gestaltningen central i sammanhanget.

Att jämföra skillnaden mellan Aftonbladet och Dagens Nyheter rapportering är relevant då de är en kvälls- och en morgontidning, med klassiskt sett olika medielogik, och vad som är särskilt relevant i den här undersökningen – användning av bilder. Frågan kring eventuella skillnader i rapporteringen om flyktingsituationen i Dagens Nyheter och Aftonbladet ger möjlighet att ge svar på vilken roll bilden spelat under rapporteringen av flyktingsituationen hösten 2015.

3. Tidigare forskning

3.1 Därför behövs den här undersökningen

Tidigare forskning på svenska medier om den aktuella perioden har varit begränsad till innehållsanalyser av artiklar, tv-inslag och radioinslag (Ghersetti & Odén, 2018). Det motiverar valet att analysera bilder från samma period. Eftersom att bilder, bildtext, ingress och rubrik är det som en nyhetskonsument först ser och läser i en papperstidning, (Jarlbro, 1989) är det högst relevant att analysera dessa. Enligt en amerikansk undersökning blir endast tolv procent av artiklarna i dagstidningar lästa på djupet (Garcia & Stark, 1991). Det finns alltså goda skäl att anta att många läsare enbart tar med sig informationen från bild, bildtext, rubrik och ingress från artiklar (Hvitfelt, 1989).

Den tidigare forskningen på området har berört rapporteringen om flyktingar i ett flertal länder under olika tidsperioder. Bland annat Nederländerna 1984-1986 (Van Dijk, 1988), Spanien och Grekland 2005-2006 (Batziou, 2011), Sverige 1991 (Hultén 1993), Sverige 1993 (Brune, 2004), Sverige 2010-2015 (Strömbäck, Andersson & Nedlund, 2017), Sverige 2015 (Sörgard, 2016) och 2015-2016 (Ghersetti & Odén, 2018). Samt Australien 2001 och 2009-2011 (Bleiker, Campbell, Hutchison & Nicholson, 2013).

Den här undersökningen kommer kunna komma fram till om bilderna gestaltar situationen på samma sätt som övriga medier, men öppnar också för att det skulle kunna vara på ett helt annat sätt. Om bilderna tycks variera från den gestaltning som presenterats i text, radio och tv öppnar detta upp för vidare forskning om varför det förhåller sig så, och vilka effekter det kan få. Stillbilder utgör en stor del av nutidens nyhetsrapportering (Andersson, 2013 & Sternvik, 2007), och det är därför av största vikt att forskningen inkluderar denna del av journalistiken i undersökningar som rör så stora samhällseliga händelser som flyktingsituationen 2015.

3.2 Porträtt skapar närhet och engagemang

Internationell forskning på visuella gestaltningar av flyktingkriser på 00-talet är relativt begränsad. Dock undersökte Batziou (2011) hur invandrare gestaltades som "de andra" i bilder i Grekland och Spanien. Hon kom fram till att invandrare förekom i båda ländernas medier som uttryckslösa och utan kommunikation med bildens betraktare (som förutsätts vara varje lands medborgare). Bilderna är också tagna från ett tryggt avstånd. Batziou kom också fram till att majoriteten av typfallsbilderna visade invandrare som en del av en större grupp och inte som individer. Undersökningen visade också att det i bilderna inte förekom särskilt mycket interaktion med lokalbefolkningen, men när den interaktionen fanns, var det med myndighetspersoner, räddningsarbetare eller polisen (Batziou, 2011).

Samma resultat finner man i en amerikansk studie från 2017. Där granskar journalistikprofessorerna Xu Zhang och Lea Hellmueller (2017) den visuella gestaltningen av flyktingsituationen 2015 i CNN International och Der Spiegel. Undersökningen visar att CNN International har använt sig av fler närbilder medan Der Spiegel har tagit bilder från längre distans. Zhang och Hellmueller argumenterar för att närbilder genererar mer känslor hos läsarna och dessutom skapar närhet till händelsen. Dessutom menar författarna att porträttbilder av flyktingar skapar medkänsla och får läsarna att känna att de behöver hjälpa till. Medan bilder som är tagna från längre håll ger ett större perspektiv av händelsen. I studien kommer de fram till att när flyktingar porträtteras med sina familjer eller som individer, ligger fokus ofta på just känslor och ansiktsuttryck. Medan i bilder där flyktingar

syns i större grupper och är mer anonymiserade menar författarna att man sällan ser deras känslor eller ansiktsuttryck (Zhang & Hellmueller, 2017).

3.3 Positiv rapportering av gruppen flyktingar

Under 1990-talets tidigare hälft var svenska medias rapportering av flyktinginvandring mer negativ än vad den hade varit under de två föregående decennierna (Brune, 2004; Hultén, 1993). Den negativa gestaltningen har framför allt präglat den rapportering som skildrat flyktingar som ett kollektiv, men det förekom också artiklar som porträtterade flyktingar som enskilda individer. I dessa artiklar fanns det mer utrymme för medkänsla och empati (Brune, 2004). Just den typen av rapportering utgjorde dock en minoritet av de nyheter som publicerades under den här perioden. Vanligast förekommande var att flyktingarna som kom till Sverige gestaltades som en grupp människor, och inte som individer (Brune 2004; Hultén 1993). Så var också fallet i Spanien och Grekland 2005-2006 (Batziou, 2011) och i Australien (Bleiker et al., 2013).

3.4 Invandring i Sverige

I rapporten "invandringen i medierna" från 2017 granskar Jesper Strömbäck, Felicia Andersson och Evelina Nedlund gestaltningen av invandrare i svenska tidningar 2010 till 2015. De fastslår att det var flyktinginvandringen och asylsökande som under dessa år var mest omskrivna i svenska medier. Medan rapporteringen av annan typ av invandring var mer ovanlig att se. I 86 procent av de undersökta artiklarna där en specifik invandring nämns handlar det om just flyktingar och asylsökande. När det gäller gestaltningen kommer Strömbäck, Andersson och Nedlund fram till att det är mest negativa gestaltningar av invandrare. De negativa gestaltningarna som var mest förekommande i invandringsrapporteringen var att invandrare "försvagar den sociala sammanhållningen", "bidrar till kriminalitet" och "försvagar Sverige ekonomiskt". De positiva gestaltningarna skildrade främst invandraren som kompetensförhöjande på arbetsmarknaden. Vidare visar även resultat i rapporten att det inte finns några väsentliga skillnader tidningar emellan och att gestaltningen har sett likadan ut under den angivna tidsperioden (Strömbäck et al., 2017).

3.5 Så säger forskningen om flyktingsituationen 2015

Svensk forskning på rapporteringen av flyktingsituationen hösten 2015 är relativt begränsad utöver en rapport gjord av journalistik-forskarna Marina Ghersetti och Tomas Odén vid Göteborgs Universitet. De har i sin rapport undersökt gestaltningen av flyktingfrågan under hösten 2015 och våren 2016 och korrelationen mellan medborgarnas åsikter och mediernas rapportering. Forskningen gjordes i huvudsak på innehållet i journalistisk text, radio och tv. I rapporten menar de att flyktingsituationen gestaltas som problematisk för Sverige. Rapporten visar att rapporteringen under hösten handlade mycket om hur Sverige skulle klara av situationen ur ett ekonomiskt perspektiv, om konflikter, om hur flyktingarna skulle fördelas mellan olika länder och om att flyktingsituationen var ett problem som skulle lösas. I de flesta artiklarna var det högt uppsatta politiker som fick uttala sig om flyktingsituationen medan flyktingarna sällan själva fick kommentera, menar Ghersetti och Odén. Flyktingar förekom endast i nio procent av de analyserade nyheterna, under hösten 2015, medan andra svenska aktörer var vanligast förekommande, med 68 procent. Under våren 2016 hade dock rapporteringen minskat kraftigt och gestaltningen förändrats i karaktär. Detta förklaras med att åtstramningen av flyktingmottagandet innebar att det inte kom lika många asylsökande till Sverige och frågans nyhetsvärde minskade. Under våren var artiklarna inte lika problemorienterade utan handlade mer om flyktingarna som individer. Författarna summerar sin rapport med att gestaltningen av flyktingmottagandet var probleminriktad men att

opinionsmaterialet generellt sett förmedlade en positiv inställning till flyktingarna som individer (Ghersetti & Odén, 2018).

3.6 Kris, katastrof och flyktingvågor – ordvalens betydelse i rapporteringen

När det kommer till forskning om hur flyktingar har gestaltats i tidningar under 1900-talet och framåt är det tydligt att det är genom ordvalen man har undersökt detta. I Teun A van Dijks rapport från 1988 undersöker han ordvalen som användes i nederländsk press under den så kallade "tamilska invasionen" (van Dijk, 1988). Han förklarar bland annat att medier använde ord som flyktingvåg och flyktingström för att beskriva de människor som flydde till landet under den tamilska invasionen. Detta i ett land som är präglad av oro för faktiska översvämningar. Ordvalen, och det faktum att flyktingar framför allt förekom i artiklar med negativa teman och gestaltningar, bidrog enligt van Dijk (1988) till att situationen uppfattades som en stor kris. Samma resonemang finner man i den australiensiska rapporten "The visual dehumanisation of refugees". Där skriver Roland Bleiker et al., om hur asylsökande har gestaltats på förstasidan i tidningar under två avgörande perioder under det senaste decenniet. Bleiker et al., fastslår att den australiensiska pressen i viss mån gestaltade flyktingar som ett hot (Bleiker et al., 2013).

Mediernas ordval har spelat en stor roll även i svenska medier, enligt språkvetaren Maria Sörgard (2016). Hon menar att ordet flyktingkris använts mycket, och återkommande, för att beskriva situationen hösten 2015. Det har bidragit till bilden av att det är en kris, ett stort problem, och att det handlar om just flyktingar (Sörgard, 2016). Hennes analys pekar dock på att rapporteringen om flyktingmottagandet var mer positiv under hösten 2015, än vad den har varit tidigare under 00-talet och 90-talet. Det stämmer överens med vad Ghersetti och Odén (2018) kommer fram till när de analyserar rapporteringen av flyktingsituationen under hösten 2015 och våren 2016. De menar att medierna har skildrat situationen som problematisk, men att tonen och andan ändå till stor del har varit positiv.

3.7 Nyhetsbildens betydelse

Fotografiet tillskrivs ofta dubbel kapacitet, att väcka känslor och att samtidigt fungera som bevis. Den journalistiska bilden får dessutom mer utrymme i papperstidningarna efter övergången till tabloidformat. Bilden har en unik kapacitet att på ett visuellt plan förmedla budskap på ett underförstått och symboliskt vis. Och forskning visar på att en bild kan tillskrivas stor betydelse efter stora händelser. Den visar på så sätt en förenklad bild av en större verklighet (Nilsson, 2015). Bilder inom journalistiken finns ofta till för att representera och skildra ett komplext skeende, där av är den symboliskt laddad (Fahmy, 2010). Det är sannolikt att det är just via bilder som vi först får kunskap om de stora händelserna i världen. Nyhetsbilder är med andra ord en bärande kraft i hur vi ser på vår omvärld. Becker (1992) hävdar att bilder representerar drama och känslor snarare än förnuft. Bilder har associerats med tabloidestetiken vilken ofta innebär bilder med en viss estetik och innehåll. Tabloidbilderna har präglats av våld, olyckor, avslöjande och sensationella situationer (Nilsson, 2015).

En del forskare på ämnet nyhetsbilder menar att ikoniska bilder spelar en viktig roll för vår förståelse av det förflutna (Nilsson, 2015 & Andén-Papadopoulos, 2008) En ikonisk bild fungerar, enkelt uttryckt, som en symbol för en viktig händelse, till exempel terrorattacken i World Trade center den 9 september 2001. Under flyktingsituationen i Europa 2015 kan detta liknas vid den genomslagskraft som bilden på Alan Kurdi fick i medier världen över.

4. Teoretisk ram

Denna undersökning kommer bygga på en rad olika teorier för att kunna förklara uppsatsens frågeställningar och sätta resultaten i ett större perspektiv. Teorierna som främst kommer att prägla analyskapitlet är gestaltningsteorin och teorier om nyhetsvärdering. Men för att ge en djupare historisk förståelse för flyktingrapporteringen kommer undersökningen även utgå från den postkoloniala teorin om orientalism.

4.1 Gestaltning

Uppsatsens huvudsakliga frågeställning utgår från hur flyktingsituationen och hur flyktingarna gestaltades i bilder under hösten 2015 i svensk, tryckt press. Gestaltningsteorin, eller *framing* på engelska, fungerar som en förklaringsmodell för hur nyheter “paketeras” och skildras i medier. Det vill säga hur flyktingsituationen *gestaltas*. Det som genomsyrar forskning av gestaltningsteorin är att den är socialkonstruktivistisk, det vill säga att kommunikation påverkar hur människor ser på sin omvärld (Ghersetti & Odén, 2018 & Shehata, 2015). “Gestaltningar och gestaltningsteorin handlar i grund och botten om kommunikationens roll för hur människor förstår sin omvärld” (Shehata, 2015, s. 360). Olika gestaltningar påverkar alltså hur människor ser på sin omvärld, detta är de effekter som olika gestaltningar har. Till exempel hur människor såg på flyktingar och flyktingsituationen efter att ha sett bilder som kommunicerats via tryckt press under hösten 2015. Gestaltningsteorin står på så sätt på två ben: det ena är effekterna av gestaltningen (att människor påverkas av gestaltningarna) och den andra är vilken gestaltningen är. Eftersom detta är en innehållsanalys, slutar denna undersöknings teoretiska ram vid hur flyktingsituationen gestaltas i bilder och inte effekterna av den.

En tidig användare av begreppet gestaltning är Gaye Tuchman, som menade att medier är en källa till information och medborgares fönster mot verkligheten. Vad man ser genom fönstret beror bland annat på hur stort det är och var det är placerat i förhållande till dig själv. Detta kan enligt Tuchman liknas vid att den bild av världen vi får genom nyheterna bland annat beror på vad det handlar om, vilket perspektiv eller vinkel nyheten beskrivs ur och av ordval (Tuchman, 1978).

Begreppet gestaltning har genom tiderna getts olika betydelse, men en klassisk definition av begreppet har gjorts av Robert Entman (1993), han definierade gestaltning som att det är olika typer av problemformuleringar. Jesper Strömbäck har översatt ett känt citat av Entman (1993), som menar att gestalta innebär “*att välja vissa aspekter av en uppfattad verklighet och göra dem mer framträdande i en kommunicerande text, på ett sätt som framhäver vissa specifika problembeskrivningar, orsaksförklaringar, moraliska värderingar och/eller sätt att lösa problem*” (Strömbäck, 2017, s. 15). Problemet i det här fallet är flyktingsituationen hösten 2015.

Utgångspunkten är att journalistiska gestaltningar är oundvikliga (Shehata, 2015). Ibland orsakas de av medvetna, ibland omedvetna journalistiska val. Inom gestaltningsteorin skiljer man på sakfrågespecifika gestaltningar (*politic/issue specific frames*) och generella gestaltningar (*generic frames*). Sakfrågespecifika gestaltningar innebär hur specifika händelser eller politiska frågor gestaltas, till exempel gestaltning av flyktingar, eller flyktingsituationen. Medan generella gestaltningar kan förekomma oberoende av ämnet. Medieforskaren Adam Shehata (2015) menar att generella gestaltningar är ett resultat av

journalistiska värderingar, rutiner och praktiker som präglar nyhetsredaktioner, snarare än en konsekvens av vad rapporteringen handlar om. (de Vreese, 2005 & Shehata, 2015). Forskare har identifierat ett flertal återkommande (generella) gestaltningar. Holli A. Semetko och Patti M. Valkenburg, (2000) utvecklade generella gestaltningar som den amerikanske forskaren W. Russell Neuman Marion R. Just och Ann N. Crigler (1992) tidigare identifierat. De undersökte tyska tidningar och tv-nyheter utifrån de generella gestaltningar de utvecklat, vilka var "conflict", "human interest", "attribution of responsibility", "economic consequences" och sällan, men ändå "morality". Nedan presenteras Semetko och Valkenburgs (2000) generella gestaltningar.

- **Konfliktgestaltning** (*conflict*) innebär enligt Semetko och Valkenburg (2000) en konflikt mellan individer, grupper eller institutioner och ämnar att intressera publiken. En typ av konflikt skulle kunna gestaltas mellan Migrationsverket och de som söker asyl, eller mellan politiker med olika ståndpunkter i flyktingfrågan.
- **Mänskliga öden-gestaltningar** (*Human interest*) ger ett ansikte eller en känslomässig vinkel till en händelse, fråga eller problem. Den här typen av gestaltning ämnar att personalisera nyheterna, dramatisera eller göra de mer känslomässiga. Vilket i fallet flyktingsituationen kan vara att flyktingarnas öden skildras i bilder.
- **Ansvarsgestaltningar** (*Attribution of responsibility*) är en generell gestaltning som presenterar en fråga eller problem på ett sätt som kräver ansvar för konsekvenserna eller lösning på problemen antingen hos regeringen, en individ eller en grupp (Semetko & Valkenburg, 2000). I flyktingsituationen kan detta vara olika scenarion där regeringen, organisationer och grupper ställdes till svars efter att problem uppstått till följd av flyktingmottagandet.
- **Moralgestaltningar** (*morality*) lägger en händelse, fråga eller problem i kontexten av religiösa värderingar eller moral. Semetko och Valkenburg (2000) kom fram till att denna inte var vanligt förekommande i de tyska medierna de undersökte.
- **Ekonomiska konsekvenser-gestaltning** (*economic consequences*) rapporterar om en händelse, problem eller fråga på ett sätt som att det kan komma att få ekonomiska konsekvenser hos individ, grupp, institution, region eller land (Semetko & Valkenburg, 2000). I samband med diskussioner om flyktingmottagande som förs i offentligheten, tas ofta den ekonomiska aspekten upp, vilket gör denna generella gestaltning relevant för studien.
- **Den specifikt visuella gestaltningen**, *visual framing*, betonar nyhetsbildens kapacitet att förstärka och ge uttryck åt ideologiska budskap som i sin tur kan styra tolkningen av nyheten (Nilsson, 2015 & Fahmy, et al., 2014). Vilket betyder att bilden har en unik egenskap att på ett visuellt plan förmedla budskap på ett underförstått och symboliskt sätt (Nilsson, 2015). Dessa budskap kommer undersökas i denna studie om visuell gestaltning av flyktingsituationen hösten 2015, med hjälp av semiotisk bildanalys. Semiotiken som redskap presenteras vidare i kapitlet om metod.

Strömbäck et al. (2017) kom fram till att det finns både positiva och negativa gestaltningar av invandring, däribland flyktinginvandring, i svenska tidningar. De kom fram till att 86 procent av artiklarna där man nämnde invandring handlade om flyktinginvandring. De undersökte sex

positiva och fem negativa, återkommande gestaltningar om invandringens påverkan på Sverige och fann att de hade mer eller mindre empiriskt stöd. Undersökningen visade också att de negativa gestaltningarna oftare förekom än de positiva (Strömbäck et al., 2017).

Positiva gestaltningar som Strömbäck et al. (2017) identifierade var bidrag till kompetensförsörjning, stärka Sverige ekonomiskt, berikar svensk kultur, bidrar till företagande, bidrar till bättre demografi och bidrar till utrikeshandel. Medan de negativa gestaltningarna var att de försvagar social sammanhållning, bidrar till kriminalitet, försvagar Sverige ekonomiskt, tar jobben från infödda eller hotar svensk kultur.

Undersökningens gestaltningar av invandring kan bli svåra att applicera på bilder, som den här uppsatsen har för avsikt att undersöka. Därför kommer ovanstående gestaltningar endast användas för inspiration till kodschema och analys.

En annan gestaltning som kommer vara applicerbar på denna undersökning är den relativt nya inriktningen inom krig- och fredsjournalistik. Teorin förklarar gestaltningen av krigets vinnare och förlorare, och porträtterar ofta våldsamma situationer och konflikter. Medan fredsgestaltningen fokuserar på kriget och konflikternas lösningar (Fahmy et al., 2012).

4.2 Nyhetsvärdering

Det är ett faktum att alla händelser inte kommer att bli nyheter i tidningen. Vad som inte blir nyheter kan bero på en rad olika faktorer, exempelvis platsbrist, tidsbrist eller att händelserna är för kulturellt avlägsna. Medierna har med andra ord makten att bestämma vad som kommer bli nyheter och vad som inte blir nyheter. Denna typ av urvalsprocess som sker på redaktionerna världen över kallas nyhetsvärdering. Hur medierna uppmärksammar olika organisationer, människor, länder och institutioner påverkar i högsta grad människors verklighetsuppfattning (Strömbäck, 2015).

I detta teorikapitel kommer fokus dock inte ligga på nyhetsvärderingens effekter utan på att beskriva innehållet. Viktigt att ha i åtanke är att det finns skillnad mellan nyhetsvärdering och nyhetsurval, även om dessa ofta blandas ihop. Med nyhetsvärdering menas hur potentiella nyheter, i det här fallet genom journalistiska bilder, värdesätts i en redaktionell miljö. Medan nyhetsurvalet snarare anspelar på nyheterna och dess bilder som faktiskt publiceras i medierna (Strömbäck, 2015).

En av de mest tongivande artiklarna om nyhetsvärdering skrevs redan 1965 av forskarna Johan Galtung och Mari Holmboe Ruge. I artikeln "The Structure of Foreign News" (1965) försöker Galtung och Holmboe Ruge avhandla den ständigt aktuella frågan om vilka faktorer det är som avgör om en händelse blir en nyhet. Genom att studera hur kriserna i Cypern, Kongo och Kuba rapporterades om i de norska tidningarna, kommer författarna fram till att det finns åtta olika faktorer som kan ligga bakom nyhetsurvalet i medierna. Galtung och Holmboe Ruge menar bland annat i sin artikel att om en händelse har lyckats bli en nyhet en gång kommer sannolikheten vara större att den hamnar på den mediala dagordningen igen. Författarna hävdar också att förväntade nyheter inte alls genererar samma uppmärksamhet i medierna som de oväntade och sensationella. De sensationella och oväntade nyheterna är ofta av negativ karaktär menar författarna (Galtung & Holmboe Ruge, 1965).

Utöver de åtta faktorerna som Galtung och Holmboe Ruge identifierade i sin artikel har de också tagit fram tolv olika variabler till mediernas nyhetsurval. Några av dessa handlar om

huruvida den nationen eller personen man skriver om tillhör eliten. Galtung och Holmboe Ruge fastslog att ju lägre en nation var rankad desto mer oväntad måste händelsen vara för att bli en nyhet. Dessutom menade de att om händelsen inte rörde en person av eliten var det vanligare att personen hade gjort något negativt än positivt.

Dock har mycket hänt inom forskningen inom nyhetsvärderingen sedan Johan Galtung och Mari Holmboe Ruge publicerade sin artikel, och deras teorier har reviderats och omprövats av andra forskare. Jesper Strömbäck (2015) skriver att de nyhetsfaktorer som Galtung och Holmboe Ruge identifierade inte kan finnas oberoende av varandra. Exempelvis menar Strömbäck att elitpersonsfaktorn hör ihop med personifieringsfaktorn (Strömbäck, 2015). Det har också varit problematiskt att få samstämmiga forskningsresultat inom nyhetsvärderingsteorin. En rad olika forskare har presenterat och föreslagit listor över möjliga nyhetsfaktorer. Jesper Strömbäck har i försök att sammanfatta de olika resultaten gjort en sammanslagning av tidigare forskning på ämnet och har identifierat sex möjliga nyhetsfaktorer:

- **Närhet** – Nyheter tenderar att kretsa till det som både är geografiskt, tidsmässigt och kulturellt nära.
- **Elitcentrering och kändisskap** - Hvitfelt (1989) menar att kollektiva händelser ofta får porträtteras av enskilda människor. Dessa personer som får personifiera stora händelser är inte utvalda av slumpen, menar Hvitfelt. Snarare menar han att dessa personer kommer från samhällets politiska, ekonomiska eller administrativa elit. Journalistikens logik föredrar också människor som publiken redan känner till från medier sedan tidigare. Vanliga människor syns ofta när de besitter ovanliga egenskaper eller har varit med om något spektakulärt.
- **De institutionella agendorna** - Nyheterna brukar präglas av den pågående politiska diskussionen i samhället.
- **Avvikelse och sensation** - Nyheterna tenderar att handla om oväntade händelser, både negativa och positiva.
- **Hot och risker.**
- **Kontinuitet** - Har en händelse etablerat sig på den mediala agendan är sannolikheten stor att den kommer få en uppföljning i medierna.

Jesper Strömbäck pekar dock på bristerna i forskningen om nyhetsvärderingen eftersom att den tenderar att vara mer beskrivande än nödvändigtvis förklarande. Dessutom förklarar inte listorna varför vissa händelser *inte* blir nyheter och saknar därmed teoretisk grund när det kommer till processen bakom nyhetsurvalet, menar Strömbäck (2015). Men eftersom att denna undersökning inte har för avseende att mäta nyhetsvärderingens effekter, utan snarare beskriva hur man ser nyhetsvärderingen i materialet, är teorin relevant för denna uppsats. Teorin om nyhetsvärdering ger möjlighet att analysera bilderna i ett sammanhang av journalistisk process då nyhetsvärdering kan ha påverkat hur gestaltningen var av flyktingsituationen hösten 2015.

Ett begrepp som hänger ihop med just nyhetsvärdering och nyhetsurval är *medielogik*. Det är essentiellt att prata om just medielogik för att förstå varför ett visst urval görs på redaktionerna runt om i landet. Konkurrensen mellan de olika mediehusen är så pass stor att de alla har behövt profilera sig olika för att kunna leva kvar i mediebruset. Grunden till teorin om medielogiken säger att innehållet i medier styrs av mediets format, de yrkesmässiga grunderna och uppmärksamhetsbehovet. Därför har medierna hanterat detta genom att hitta unika uttryck och berättartekniker. Med andra ord kan mediernas polarisering, personifiering,

konkretion och stereotypisering ses som ett uttryck för mediernas logik (Strömbäck, 2015). Ett av de mest konkreta exemplen på mediernas logik är skillnaden mellan morgon- och kvällstidning. De kan ses som två olika genrer inom tidningar och deras uttryckssätt skiljer sig mycket åt, där medielogiken ser olika ut mellan tidningsgenrerna. Ett exempel är bildens betydelse, där kvällstidningar historiskt sett är mer bildsatta än morgontidningar (Hvitfelt, 1989). Dessutom har traditionellt sett kvällstidningar haft för avseende att ta den svaga partens sida i konflikter. Detta står till och med inskrivet i Aftonbladets publicistiska policy (Helin, 2013, 6 oktober). Denna uppsats bygger på material från en kvällstidning och en morgontidning eftersom det är sannolikt att de båda tidningarna har hanterat rapporteringen av flyktingsituationen på olika sätt. Därför är medielogiken ett viktigt begrepp att applicera på analysdelen för att förstå mediernas urval.

Eftersom att flyktingsituationen 2015 var en stor nyhetshändelse i Sverige har ett nyhetsurval behövt ske på redaktionerna. Ett nyhetsurval görs inte bara på journalistiska texter utan även på bilder. Därför är teorin om nyhetsvärdering applicerbar på bildanalysen som kommer göras i denna uppsats. Genom nyhetsvärderingsteorin kommer man kunna identifiera mönster i vad det faktiskt var som rapporterades och vilka nyheter som fick ta plats på den mediala agendan under tidsperioden. Dessutom är det intressant att se vilka personer det är som tidningarna har låtit vara representanter i flyktingfrågan och flyktingsituationen. Därför kommer nyhetsfaktorerna vara applicerbara på denna undersökningens empiriska material. Dessa variabler kommer användas till analysdelen av uppsatsen:

- **Elitcentrering och personifiering** kan i fallet flyktingsituationen hösten 2015 ställa frågor kring vilka som får komma till tals. Om det i stor utsträckning är politiker och myndighetspersoner som kommer till tals. Till exempel Stefan Löfven som var statsminister under perioden, eller Morgan Johansson som var justitie- och migrationsminister. En annan fråga som kan ställas mot materialet, utifrån nyhetsvärderingsteorin är om en person får personifiera en hel händelse eller situation, som i fallet bilden på Alan Kurdi, som kom att bli ikonisk.
- **De institutionella agendorna.** Under hösten 2015 diskuterades hur Sverige skulle ställa sig till de historiskt sett många flyktingar som sökte asyl i Sverige. Vad institutioner som regeringen och migrationsverket gjorde, skrev medier om. Till exempel 12 november 2015 då regeringen beslutade att införa gränskontroller.
- **Avvikelse och sensation.** Flyktingsituationen 2015 kan i sig ses som en sensationell händelse i Sverige. Under perioden september-november ansökte fler än 100 000 människor asyl i Sverige. Det är en ökning med mer än 400 procent jämfört med samma period föregående år (se bilaga 1 och 2).
- **Hot och risker.** Under perioden undersökningen avser att mäta fördes diskussioner om bland annat hotet om systemkollaps till följd av flyktingmottagandet. Utrikesminister Margot Wallström var en av de som varnade för att Sveriges system i längden riskerade att "braka ihop" (Stenberg, 2015, 30 oktober)
- **Kontinuitet.** Eftersom kriget i Syrien började redan 2011, fanns flyktingsituationen på agendan sedan tidigare. Därför kan kontinuitet sannolikt vara en nyhetsfaktor i sammanhanget.

4.3. Orientalism

För att få en bättre förståelse för varför och hur flyktingar gestaltas under den aktuella perioden, är det oundvikligt att ta hänsyn till historiska faktorer. Därför kommer frågeställningen om gestaltning även utgå från den postkoloniala teorin om orientalism. Detta då de flyktingar som kom till Sverige under hösten 2015 flydde från länder som brukar räknas till "Orient", till exempel Syrien, Afghanistan och Irak (se bilaga 2). Det finns mycket forskning och teorier om västvärldens maktposition gentemot resten av världen. Den kanske mest framstående forskaren på postkolonial teori är litteraturprofessorn Edward Said, författare till boken *Orientalism* (1997). Orientalism är namnet på det vetenskapliga ämnesområde i västvärlden, inom vilket den så kallade Orientens språk, religion och historia studeras. Den orientalistiska diskursen som uppstått inom detta område präglar fortfarande hela det västerländska samhällets syn på Orienten, menar Said.

I *Orientalism* beskriver han bland annat hur västvärlden ofta sett på människor från arabvärlden som en homogen grupp där alla tänker och handlar likadant (Said, 1997). Genom att tillskriva denna grupp vissa egenskaper så har västvärlden kunnat definiera sig som motsatsen till dessa egenskaper. Om Orienten beskrivs som primitiv, grym, irrationell och oföränderlig, så kan västvärlden se på sig själv som en modern, human och rationell kultur som ständigt utvecklas.

Detta, menar Said, leder till en uppdelning mellan ett "vi" i västvärlden (även kallad Occidenten) och "de andra" i öst (Orienten). Orientalismen har historiskt sett tagit sig olika uttryck och fyllt olika funktioner under olika perioder. Den fick ett uppsving under 1800-talet, då människor från Orienten enligt Said ofta inte sågs som medborgare, eller ens som människor. Orienten sågs som ett problem som skulle lösas, isoleras, eller erövrats (Said, 1997). På så sätt verkade orientalismen i en symbios med den kolonialism som pågick under den tidsperioden. Under delar av 1900-talet influerades orientalismen av de rasbiologiska föreställningar som då fick ett uppsving inom vetenskapen i västvärlden.

Man kan göra en distinktion inom orientalismen mellan en *latent* och en *manifest* sådan, två begrepp som Said hämtade från Sigmund Freuds bok *Drömtydning*. Distinktionen används för att skilja på uttalade kunskaper och åsikter om Orienten (manifesta), och fantasier, föreställningar och myter som västvärlden projicerar på densamme. Denna uppsats kommer att ta hänsyn till båda delarna av orientalismen. Det manifesta är dock tydligare uttalat, och dessutom ett resultat av det latent. Därför kommer framför allt den manifesta orientalismen vara i fokus för denna undersökning.

Några av de mediala konsekvenserna av den orientalistiska diskursen är enligt Said att människor från arabvärlden i nyhetsbilder oftast förekommer i stora antal. Personliga egenskaper, bakgrund och individualitet visas inte upp. De bilder från arabvärlden som klabas ut i västvärlden föreställer inte sällan upprörda folkmassor och misär, eller irrationellt gestikulerande människor. Said menar att hotet om jihad ligger som en röd tråd genom denna typ av bilder. Alltså en skräck för att muslimer och/eller araber har för avsikt att ta över världen (Said, 1997).

Med bakgrund av detta är antalet människor som syns på bild en av de faktorer som denna bildanalys kommer att undersöka. Detta för att avgöra hur flyktingar gestaltades i Aftonbladet och Dagens Nyheters bilder under hösten 2015. Resultatet kommer visa på huruvida de gestaltades som ett kollektiv utan individuella egenskaper, eller om de gestaltades på något

annat sätt. Irrationellt beteende och eventuella anspelningar på hot är också något som är av avgörande betydelse, framför allt i den kvalitativa delen av analysen. Det främsta syftet med att använda teorin om orientalism i undersökningen är att avgöra huruvida det i materialet framträder en bild av ett "vi" och ett "de andra". "Vi" är i detta fall svenska medborgare och "de andra" är de människor som flydde från krigshärjade länder till Sverige under hösten 2015.

5. Urval

5.1 En historisk höst

Perioden som kommer undersökas är från 1 september till och med 30 november 2015 och är vald utifrån antalet asylsökande. Mellan första september och sista november 2015 sökte ungefär 114 000 flyktingar asyl i Sverige. Asylansökningarna ökade med ungefär 100 procent från augusti till september samma år. I december sökte en tredjedel så många asyl i Sverige, jämfört med i november (se bilaga 1). Flyktingsituationen såg alltså annorlunda ut i Sverige under höstmånaderna 2015 än vad den tidigare gjort. Därför är det relevant att undersöka mediernas rapportering kring situationen.

Att undersöka hur flyktingsituationen gestaltades i bilder under tidigare och senare perioder jämfört med när flest människor sökte asyl i Sverige hade såklart varit intressant utifrån flera aspekter. Men eftersom uppsatsskrivandet rymmer en viss tidsbegränsning hade inte möjligheten funnits att koda lika mycket material från fler perioder. I den här undersökningen kommer samtliga bilder publicerade under perioden, i valda medier, att undersökas. Vilket gör att typfall från den aktuella perioden kan hittas på goda grunder.

5.2 Varför Aftonbladet och Dagens Nyheter?

Aftonbladet och Dagens Nyheter är de största tidningarna i Sverige inom respektive genre, alltså kvällstidning och dagstidning. Under hösten och vintern 2015 hade Aftonbladets printupplaga en genomsnittlig räckvidd på ca 600 000 läsare om dagen. Motsvarande siffra för Dagens Nyheter var 608 000 på vardagar och 665 000 på söndagar. Detta är en starkt bidragande faktor till att en undersökning av just Dagens Nyheter och Aftonbladets nyhetsbilder är viktig ur ett samhällsperspektiv. Deras rapportering, och per definition gestaltning, av flyktingsituationen har nått en miljonpublik och därmed bidragit till att forma deras bild av verkligheten. Skillnaden mellan Aftonbladet och Dagens Nyheter rapportering kommer bland annat mätas genom bildens plats i sammanhanget. Detta på grund av att kvällstidningar har en tradition av att fokusera mer på just bilder (Hvitfelt, 1989). Genom variabler om bildens storlek och antal bilder, går det att utläsa skillnader mellan bildens betydelse i de olika tidningarna.

Att en morgontidning och en kvällstidning undersöks beror också på skillnaden i deras medielogik. Det vill säga hur respektive genres process ser ut innan en nyhetsbild publiceras. Detta kan innebära att Aftonbladet och Dagens Nyheter skildrar flyktingsituationen i bilder på olika sätt, eftersom deras nyhetsvärdering är annorlunda. Därför är det av intresse att undersöka deras bildmässiga innehåll under rapporteringen.

5.3 Vilka bilder får vara med?

Det är som sagt Dagens Nyheter och Aftonbladets papperstidningar som ska undersökas, och inte deras innehåll på webben, i mobilappar, eller dylikt. Detta på grund av att det på webben finns möjlighet att lägga upp fler bilder, redigera och ta bort material när som helst efter att artikeln publicerats. I pappersupplagan går det tydligare att se vilka bilder som journalisterna har bedömt vara mest centrala, eftersom utrymmet är begränsat. Den största bilden i varje artikel som berör flyktingsituationen hösten 2015, är den bild som kommer att analyseras. Om flera bilder i samma artikel är av samma storlek, och störst, så är det bildernas placering på sidan som avgör vilken av dem som kan betraktas som huvudbild. I första hand beror det på vilken av bilderna som är placerad högst upp på sidan. Om flera bilder ligger högst upp

bredvid varandra, så prioriteras den bild som befinner sig längst till vänster på sidan. Anledningen till detta är helt enkelt att en sida läses uppifrån och ner, och från vänster till höger.

Utöver de faktiska bilderna kommer även viss text att analyseras, nämligen den tillhörande bildtexten, rubrik och ingress. Detta på grund av att läsare som ser bilden använder bildtexten för att få nödvändig information om kontext och bakgrund (Nilsson, 2015; Andén - Papadopolus, 2008 & Barthes, 1977). Eftersom att den informationen finns kvar i deras medvetande när de betraktar bilden, så krävs det att analysen innefattar även bildtexten, rubrik och ingress. Artiklarna med tillhörande bilder som kommer analyseras ska stå på nyhetsplats. På så sätt kommer opinionsmaterial som uppfyller andra krav för att vara med i undersökningen, inte att koda. Opinionsmaterial som krönikor, ledare, kåserier etc. väljs bort från undersökningen för att det är en annan genre som inte verkar för att informera om en specifik händelse eller fråga. Opinionsmaterial verkar snarare för att väcka opinion och inte för information. Även om opinionsmaterial och dess bilder är intressant att analysera av många liknande anledningar som nyhetsbilder och nyhetsartiklar är intressanta, väljs det bort i den här undersökningen för att komprimera antalet analysenheter. Anledningen till detta är tidsbristen för att genomföra undersökningen.

De artiklar som bilderna hämtas från ska:

- Ha flyktingsituationen som huvudfokus. Artiklar om relaterade frågor såsom IS, kriget i Syrien, terrordåd i Europa osv, kommer alltså bara att inkluderas i analysen i de fall då den huvudsakliga vinkeln är flyktingsituationen.
- Ha publicerats i Dagens Nyheter eller Aftonbladet någon gång under perioden 1/9 t.om 30/11, 2015.
- Innehålla en eller flera nyhetsbilder. Detta avser fotografiska bilder och alltså inte grafik eller illustrationer eftersom de inte avspeglar verkligheten som en fotografisk bild gör. Inte heller bylinebilder räknas in, då dessa inte är avsedda för att visualisera en nyhet.
- Ha publicerats på nyhetsplats.

5.3.1 Kultur och sport går bort

Nyhetsplats innebär att bilden med tillhörande bildtext, rubrik och ingress skall vara en del av en nyhetsartikel på en nyhetssida. Material som publicerats på nyhetsplats kommer alltså inte nödvändigtvis tas med i analysen. Detta då exempelvis kolumner, analyser, och annat åsiktsmaterial ibland förekommer i anslutning till rena nyhetsartiklar. Artiklar utanför nyhetsplats, till exempel på sport- eller kultursidorna, exkluderas per automatik från undersökningen. Även lokala delar som DN Stockholm har valts bort. Detta på grund av att dessa lokala nyheter inte är något som hela publiken har tagit del av, eller ens är relevant för alla läsare.

Bilder på förstasidor, med tillhörande rubriker och eventuella ingresser, har tagits med så länge artiklarna de hänvisar till har varit nyhetsartiklar. Detta med anledning av att dessa kan antas ha nått många av läsarna och på så sätt har fått ett betydande genomslag. På grund av att just förstasidan når många läsare så finns det goda skäl att anta att särskilt viktiga, bra eller starka bilder ofta förekommer just på den sidan. Att utesluta förstasidan skulle således innebära en risk för att bortse från viktiga bilder som nått många läsare.

I urvalet har det gjorts en distinktion mellan kultur och nöje. Artiklar i Nöjesbladet har tagits med i undersökningen, förutsatt att de uppfyllt de övriga kraven. Detta eftersom många nyhetsartiklar med flyktingsituationen som huvudfokus publicerades där under den aktuella perioden. På de båda tidningarnas kultursidor är stora delar av innehållet av opinionsmässig karaktär, vilket gjort att kultursidorna valts bort i den här undersökningen.

6. Metod

Utgångspunkten i den här uppsatsen är att genom den kvantitativa analysen identifiera ett mindre antal typfall av bilder som förekommer i rapporteringen av flyktingsituationen 2015 i Aftonbladet och Dagens Nyheter. Sedan kommer en djupare analys av dessa bilder att göras. Detta för att avgöra vilka gestaltningar som förekommer och om det finns ett "vi" och "de andra" som präglar bilden/bilderna. Analysen kommer också ske inom ramen för nyhetsvärdering vilket innebär att nyhetsfaktorer kommer analyseras och diskuteras utifrån bilderna. Att kombinera kvantitativ och kvalitativ metod har flera fördelar, och metoderna fyller olika funktioner i förhållande till varandra. Sieber (1973) menar att kvantitativa data kan underlätta en kvalitativ analys på flera sätt. Bland annat behövs det för att ta fram ett representativt urval, identifiera avvikande exempel och för att ge mer övergripande information och bakgrund. Framför allt är den kvantitativa undersökningen viktig ur en validitetsynpunkt. En djupare analys av enskilda bilder blir mer värdefull när man tydligt kan visa hur utbredd en specifik typ av nyhetsbild är.

Genom att använda en analys i två nivåer, där både generella mönster, specifika typfall och djupanalys av dessa kommer göras kan undersökningen ge bredare och djupare svar på uppsatsens frågeställningar. Forskaren Maria Nilsson skriver i kapitlet Bildjournalistikens innehåll i Handboken för Journalistikforskning att det kan vara svårt att applicera kvantitativa metoder på visuell analys eftersom det kan uppstå problem när förklaringsmodeller och mätinstrument från textbaserad journalistik appliceras på ett visuellt medium (Nilsson, 2015). Vilket motiverar valet av en tvådimensionell analys av den visuella gestaltningen av flyktingsituationen. Då inte endast kvantitativ metod kommer användas, utan också djupare analys av typfallsbilderna.

6.1 Kvantitativ kodning

Det empiriska materialet kommer att samlas in via mediearkivet Retriever. Det första steget i analysen är en kvantitativ kodning av alla tryckta upplagor av Dagens Nyheter och Aftonbladet under perioden 1 september till 30 november 2015. I den kvantitativa undersökningen av materialet har de tre frågeställningarna använts för att forma ett kodschema. Frågor har ställts till materialet för att identifiera bildernas tematiska sammanhang och hitta kännetecken som relaterar till gestaltningar, nyhetsvärdering och orientalism. Detta för att sedan hitta typfall av bilder som förekommer i rapporteringen av flyktingsituationen under vald period.

6.1.2 Sökord

De sökord som används i den kvantitativa undersökningen är "flykting*", "asyl*", och "invandr*". Stjärnorna i slutet av orden innebär att sökmotorn i mediearkivet Retriever öppnar upp för fortsättningar på just dessa ord. Om exempelvis orden flyktingmottagande, asylrätt eller invandringsfrågor förekommer i en artikel, så fångas dessa upp i sökningen. Det räcker med att ett av de tre sökorden förekommer i en artikel för att den ska hittas i sökningen. Kravet för att en bild ska analyseras är att den ska ha flyktingsituationen som huvudfokus, och med dessa sökord bör risken för att en sådan artikel missas vara relativt liten. Om inget av dessa ord, eller början på ord, förekommer i artikeln så talar väldigt mycket för att flyktingfrågan inte är det huvudsakliga ämnet som behandlas i artikeln.

6.1.3 Alltid en tolkningsfråga

Trots regler för hur olika begrepp ska definieras i undersökningen, så finns det alltid en risk för att osäkerhet uppstår. Om detta skulle ske så är det första steget att den kodare som upplever osäkerhet, tar upp detta till diskussion med de andra i gruppen. Om denna osäkerhet fortfarande finns efter diskussionen så används alltid variabeln "Okodbar" eller "Går ej att utläsa".

6.2 Operationalisering

Nedan beskrivs operationaliseringen som gjorts utifrån uppsatsens frågeställningar.

6.2.1 Hur gestaltades flyktingsituationen i bild i svensk, tryckt press under hösten 2015?

För att svara på frågeställningen om hur flyktingsituationen gestaltades i bild (RQ1), har följande variabler analyserats. Här presenteras även definitioner av variabler där det behövs. Dessa variabler finns till dels för att kunna identifiera tidigare definierade generella gestaltningar, men undersökningen öppnar också för att identifiera sakfrågespecifika gestaltningar som förekommit i rapporteringen om just flyktingsituationen hösten 2015.

6.2.2 Ämne

Vilket ämne nyhetsbilden förekommer i förklarar på en övergripande nivå vilket sammanhang bilden existerar i. Detta kan i förlängningen ge en del av svaret på frågan om vilken gestaltning som bilden rymmer. Variabelvärdena är "Politiska spelet", "Flyktingströmmar/asyllfrågor", "Ansvar, moral och åsikter", "Effekter på samhället" och "Flyktingars situation".

6.2.3 Situation/plats

Denna variabel mäter i vilket sammanhang bilden är tagen. Variabelvärdena under denna variabel går in i varandra i vissa fall. Till exempel mäts om bilden är tagen i anslutning till ankomst till Sverige, samtidigt som "Allmän plats" är ett alternativ. I detta fall syftar allmän plats på platser som är allmänna, till exempel gator, bibliotek, kyrkor och affärer. Detta gör att variablerna går in i varandra, men allmän plats har kodats i de fall då de inte kan kodas som de överlappande alternativen, t.ex. i anslutning till ankomst till Sverige eller demonstration/manifestation. Att mäta situation/plats är ett sätt att sätta bilden i ett sammanhang och avgöra i vilken miljö flyktingsituationen gestaltas.

6.2.4 Aktörer och representation

Huvudaktörerna i bilden har också kodats. Med huvudaktör menas den person som i störst utsträckning framträder i bilden och vilken roll den har. Huvudaktörer har kodats upp till tre stycken. Det vill säga, en bild på fem flyktingar har räknats till att de tre huvudaktörerna är flyktingar. Medan det i de fall där färre än tre personer förekommer i bild, har endast den aktör som förekommit kodats. Kodningen har skett på det sättet för att få en inblick i vilka aktörer som fått representera flyktingsituationen i bild i Aftonbladet och Dagens Nyheter. Vilken aktör som kommer till tals har också betydelse för vilken gestaltning som förekommer, då det senare är möjligt att hitta mönster i *hur* olika aktörer förekommer.

Andra representationsrelaterade variabler som använts mot materialet för att kunna besvara RQ1 är om barn förekommer i bilden och vilket kön som dominerar bland personerna i bild.

6.2.5 Barn

Nationalencyklopedins definition av ordet barn lyder: “en människa under skedet mellan födelsen och vuxen ålder”. I Sverige är denna vuxna ålder 18 år, i och med att en människa då blir myndig. Av flera skäl, bland annat för att undvika osäkerhet i kodningen, avser ordet barn i denna undersökning yngre barn som ännu inte nått puberteten. Fysiska kännetecken som tyder på att en människa är vuxen, eller ung vuxen, kommer därför leda till att en person på bild inte faller in under kategorin barn i undersökningen. Exempel på dessa kännetecken är synlig ansiktsbehåring, antydan till bröst, framträdande adamsäpple etc.

6.2.6 Kön

För att avgöra vilket kön en person tillhör, så måste flera faktorer tas i beaktande. Dels så spelar det visuella en viss roll. Om en person har traditionellt kvinnliga kläder såsom kjol, slöja, burka, eller andra plagg som i regel används av kvinnor, finns det goda skäl att anta att personen bör beskrivas som en kvinna i undersökningen. Andra traditionellt kvinnliga och manliga kännetecken spelar in i bedömningen på samma sätt. Avgörande är dock den eventuella information som explicit uttrycks i rubrik, bildtext och/eller ingress. Den eller de pronomen som används där, kommer också att användas i denna undersökning. Detta på grund av att det är den informationen som tidningsläsarna har fått när de läst artikeln i fråga. Vilket kön ett barn har, eller definierar sig som, kan vara särskilt svårt att avgöra. Detta har dock gjorts i de fall det har gått att utläsa.

6.2.7 Typ av huvudbild - grupp eller individ?

Den bild som analyseras är som redan nämnt den största. Här kallad *huvudbild*. Hur olika aktörer förekommer i dessa bilder är relevant för att finna vilken gestaltning som förekommer under rapporteringen av flyktingsituationen 2015 då till exempel en nära tagen porträttbild kan skapa en personligare känsla för aktören som förekommer i bild, än en bild tagen på distans (Brune, 2004 & Zhang & Hellmueller, 2017). Hur de olika aktörerna förekommer analyseras närmare under den kvalitativa analysen. Men för att finna typfall är denna variabel nödvändig. Samma sak gäller variabeln som mäter antal personer i bilden, då tidigare forskning till exempel visat att flyktingar ofta porträtteras i grupp, och ofta i kontakt med myndighetspersoner, eller i anslutning till myndigheter (Bleiker et al., 2013; Batziou, 2011; Brune 2004 & Hultén 1993). För att mäta gestaltning har därför i vilken situation och på vilken plats bilden är tagen, mätts i den kvantitativa undersökningen.

6.2.8 Att “synas” i bild

Kodningen mäter bland annat hur många människor som syns i bild. “Att synas” i bild, innebär alla människor vars kroppsdel syns i bilden. Det innebär att i de fall då till exempel tre personer står i fokus i bilden, men en fot från en annan person syns i ena hörnet av bilden, har det kodats som fyra personer.

6.2.9 Inställning till flyktingar och flyktingsituationen

En del som förekommer är om inställningen är negativ eller positiv. Med inställning menas här om den journalistiska vinkeln förmedlar en negativt inställd ställning till flyktingar och/eller situationen. Detta är en definitionsfråga som kan pendla mellan vem som läser av bilden med rubrik, bildtext och ingress och utifrån den personens egen inställning och erfarenheter. I den mån det har varit möjligt har diskussion mellan kodarna skett när osäkerhet uppstått. Inställningen till flyktingar och flyktingsituationen mäts för att kunna finna vilken

inställning som uppfattas genom gestaltningarna, men kan också ge inblick i varför vissa gestaltningar förekommer.

6.2.10 Finns det skillnader mellan hur Aftonbladet och Dagens Nyheter rapporterar om flyktingsituationen i bild?

För att mäta om det finns skillnader i hur kvällstidningen Aftonbladet och morgontidningen Dagens Nyheter rapporterar om flyktingsituationen i bild, är en av variablerna vilken tidning som bilden publicerats i. Dessutom har variabler som handlar om bildens egenskaper kodats eftersom de olika genrerna historiskt sett använder bilder i olika utsträckning, där kvällstidningar är kända för att ge dem större yta i papperstidningen. De variabler som mätts är antal bilder, bildernas storlek och om bilden befinner sig på förstasidan av tidningen. Detta mäts för att kunna se vad bilden haft för betydelse i rapporteringen om flyktingsituationen 2015 och hur de skilt sig mellan tidningarna. Stora bilder som dominerar en hel artikel har större genomslagskraft än de bilder som inte gör det. Bildernas storlek avser gemensam storlek av samtliga bilder som är kopplade till artikeln.

6.2.11 Finns det skillnader i hur flyktingsituationen gestaltades mellan de olika månaderna under hösten 2015?

Frågeställningen om hur flyktingsituationen gestaltades under olika skeenden inom perioden har mätts genom att koda vilket datum bilden är publicerad. På så sätt går det att utläsa om skillnader mellan olika månader finns.

6.3 Kodningens utförande och svårigheter

Att ha i beaktning i kodningen är att den visuella kommunikationen är ett symbolsystem som bygger på etablerade symboler och konventioner. En bild kan tillskrivas olika betydelse beroende på vem som betraktar den, vilket beror på kulturella koder såväl som på individuella erfarenheter (Fodge, 2013, s.179). Eftersom kodningen delas upp på uppsatsens tre författare, skulle olika tolkningar kunna ske. I så stor utsträckning som möjligt har pågående diskussioner gjorts, som gör kodningen så objektiv som möjligt. Dessutom finns en variabel i kodschemat som identifierar vem som är kodaren, något som gör det enklare att gå tillbaka och dubbelkolla kodning i efterhand och kunna identifiera eventuella systematiska fel. En testkodning av materialet har gjorts innan den slutgiltiga kodningen satte igång, detta för att testa kodschemat och se om eventuella variabler behövdes läggas till eller tas bort, vilket var fallet.

För att undvika systematiska fel delades perioderna upp mellan kodarna. Materialet delades upp så att alla kodare fick analysera material från båda tidningar och alla månader, detta för att få maximal spridning på materialet och på så sätt undvika systematiska fel. Liknande mycket tid har också lagts ner av varje kodare per artikel, detta för att inte någon ska överanalysera och på så sätt väga in fler faktorer än de andra kodarna och mer än en tidningsläsare.

6.3.1 Mediarkivets begränsningar

Mediarkivet Retriever rymmer vissa begränsningar som man bör ta hänsyn till i resultaten. Undersökningens utgångspunkt är att analysera hur flyktingsituationen gestaltades i bild, sett utifrån tidningsläsarens perspektiv. Det vill säga, hur artikeln såg ut när läsaren nåddes av den i papperstidningen. För att kunna koda alla artiklars bilder som publicerades i Aftonbladet och Dagens Nyheter under perioden krävs att materialet är smidigt och lättillgängligt. Dock är

detta inte möjligt utifrån tidsaspekten. Det finns inget fysiskt arkiv i Göteborg som rymmer pappersupplagor från Aftonbladet och Dagens Nyheter från 2015, mer än en dator på Samhällsvetenskapliga biblioteket. Detta har ställt till det då uppsatsen skrivits i Göteborg. Eftersom avsikten är att koda samtliga artiklar krävs att kodningen sker effektivt, vilket det blir genom att använda mediearkivet. Nackdelen med mediearkivet är att sökvägarna är trubbiga, då det krävs omvägar i arkivet för att få upp hela upplagor. Dessutom möts inte kodaren av bilderna på exakt samma sätt som nyhetsläsaren en gång gjort. Det vill säga att uppslag kan delas upp på två separata sidor. Detta innebär också att en del artiklar kan missas, då inte båda tidningar erbjuder möjligheten att bläddra från sida till sida. Det som kodningen utgått från är träffarna av sökorden, vilka kan göra att en del material försvinner i mängden, eller att mediearkivet räknar fel. Det är en avvägning som behövt göras, men som i slutändan ändå motiveras av att det är det mest effektiva sättet att koda den mängd material som krävs för att uppnå hög extern validitet.

6.4 Kvalitativ analys - En djupare inblick i bilden av flyktingsituationen

Efter att ett antal typfall av bilder under perioden identifierats, kommer en djupare analys av varje typisk bild att göras. Detta för att på ett djupare plan förstå hur flyktingsituationen gestaltades i bild under perioden 1 september till 30 november, hösten 2015. Resultaten från undersökningen kommer därför kunna visa på både generella mönster i rapporteringen och peka på specifika, typiska fall av bilder i rapporteringen. Samt ge djupare svar på vad enskilda typiska bilder innehåller och förmedlar.

Fotografen ramar in händelsen genom utsnitt, vinkel, val av ämne och fotografiskt ögonblick. I publicerat sammanhang ramas bilden sedan in av bildtext, rubrik och text. Denna inramning påverkar tolkningen, liksom bilden i sig (Nilsson, 2015; Andén - Papadopolus, 2008 & Barthes, 1977). Ur ett mer analytiskt perspektiv kan bilder vara mer budskapsbärande än själva textinnehållet i artikeln (Nilsson, 2015). Detta på grund av bildens förmåga att förmedla underliggande budskap och att vara meningsbärare. Dessa underliggande budskap tolkas av betraktaren som gör konnotationer utifrån sina erfarenheter, både personliga och kulturella. Budskapen som kan komma i form av bildens förmedlande av känslor, kommer mätas i denna undersökning med hjälp av semiotisk bildanalys.

6.4.1 Semiotisk bildanalys

Utmärkande för semiotisk bildanalys är att alla tecken betyder något. Allt som tolkas ses som tecken. Man talar därför om teckensystem som koder när betraktaren skapar mening av en bild. Inom ramen för teorin om gestaltning studeras de semiotiska resurserna i texten (i det här fallet bilden), det vill säga vilka symboler den rymmer, hur föremål förhåller sig till varandra i bilden, vilka färger som används etc. (Fodge, 2013, s. 181). Den semiotiska bildanalysen är uppdelad i två delar, där den första behandlar det objektiva i bilden, *denotation*. Vilket innebär vad bilden faktiskt innehåller. Den andra delen kallas *konnotation* och är de associationer som skapas utifrån tecknen i bilden. Tecknen tolkas utifrån den kulturella kontext som betraktaren tillhör (Vigsø, 2013).

6.4.2 Hur gestaltades flyktingsituationen i bild, i svensk, tryckt press under hösten 2015?

Den kvalitativa delen av undersökningen har för avsikt att mäta gestaltningen genom ett antal semiotiska huvudpunkter. Undersökningen har inte för avsikt att mäta samtliga tecken i bild,

utan utgår från ett antal utvalda variabler som är hämtade från Fodges kapitel i *Metoder i Kommunikationsvetenskap* (Fodge, 2013, s. 181,182).

Det som kommer analyseras i bilderna utifrån Fogdes variabler är: vilken blickriktning huvudaktörerna i bilden har, om den huvudsakliga färgskalan i bilden är varm eller kall, om personen eller personerna i bild är aktiva eller passiva, hur relationen mellan text och bild förhåller sig, vilken distans fotot är taget på och vad detaljerna i bild kan konnotera.

Genom att undersöka blickriktning, distans och fotografiets utsnitt kan man utläsa om huvudaktörerna i bild är personifierade eller objektifierade. Det vill säga om flyktingar porträtteras i grupp eller som individer. Är flyktingar ofta gestaltade som grupp kan det innebära att läsaren tillskriver dem samma egenskaper och inte ser dem som enskilda individer (Said, 1997). Fotografier som är tagna på distans kan också förmedla en känsla av att det finns en distans mellan vad som finns i bild och betraktaren. Det är också viktigt att analysera huruvida aktörerna i bilden är passiva eller aktiva. Har exempelvis flyktingar gestaltats på bild som passiva kan detta medföra att betraktarna ser dem som offer, alltså människor utan val och makt över sin egen situation. Blir istället flyktingarna porträtterade som aktiva är det sannolikt att läsarna istället ser de som jämlikar med makt och egna val.

En annan väsentlig del av bildanalysen är att undersöka färgskalor, detaljer och bakgrunden i bild. Människor har exempelvis en tydlig association till att färger och färgskalor kan förmedla olika känslor. En varm färg, som gul eller orange, ger ett varmare och ett mer positivt intryck och kan således göra att betraktaren läser in bilden på ett annat sätt. Har bilden dock en kall ton, så som grått eller blått, kan läsaren istället känna att bilden är mindre inbjudande för ögat och få fler negativa associationer. Med andra ord kan färgskalan i bild avgöra huruvida läsaren uppfattar en bild som positivt eller negativt gestaltad. Detaljer i bild och bildens bakgrund kan också vara en avgörande faktor för hur betraktaren läser av ett fotografi. Finns det exempelvis vapen och barn i samma bild kan det väcka starka känslor hos betraktaren.

Även om en bilds detaljer, färg och utsnitt säger mycket om gestaltningen är det viktigt att ha i åtanke att bilder i tidningar alltid betraktas i en textuell kontext. Bilder i tidningar backas alltid upp av rubrik, ingress och bildtext. Således måste en bild alltid analyseras i relation till texten. Detta eftersom att det texten är till för att hjälpa läsaren att förstå vad det är som betraktas. I den här undersökningen analyseras bilderna tillsammans med rubrik, ingress och bildtext för att få en mer omfattande analys av gestaltningen i bild.

6.4.3 Finns det skillnader mellan hur Aftonbladet och Dagens Nyheter rapporterar om flyktingsituationen i bild?

Det finns avsevärda skillnader mellan dagstidningars och kvällstidningarnas medielogik. Historiskt sett har kvällstidningar ofta varit mer sensationsdrivna och haft ett större fokus på just bilder. Kvällstidningar har också en tradition av att ta den svaga partens sida och att förenkla komplicerade skeenden. Dessutom skiljer sig ofta det dramaturgiska i texterna genrererna mellan (Hvitfelt, 1989). Därför har denna uppsats för avsikt att undersöka om det finns några skillnader emellan hur Aftonbladet och Dagens nyheter har gestaltat flyktingsituationen. Detta kommer undersökas bland annat genom att studera bildernas innehåll och storlek i den kvalitativa undersökningen.

6.4.4 Finns det skillnader i hur flyktingsituationen gestaltades mellan de olika månaderna under hösten 2015?

Den kvalitativa analysen kommer att ta hänsyn till huruvida typbilderna är typiska för en viss månad under perioden. Detta genom att återkoppla till den kvantitativa innehållsanalysen.

6.5 Reliabilitet

För att kunna mäta i vilken utsträckningen kodningen har utförts lika mellan kodare och mellan olika bilder, genomfördes ett reliabilitetstest. Först ett med ursprungsvariabler, som visade varierande reliabilitet. Men efter en genomgång av kodschemat där vissa variabelvärden som inte uteslöt varandra slogs ihop, var reliabiliteten desto högre. Resultatet av det reliabilitetstestet visade dock att kodningen gjorts delvis olika i de fall där det krävdes att tolka information i text och bild. Eftersom variabeln om inställning till flyktingfrågan och flyktingsituationen syftar på ett intryck, och inte exempelvis en faktafråga om vad som explicit syns i en bild, kan svaren på dessa variabler variera beroende på kulturella och personliga erfarenheter. Det är därför inte oväntat att reliabilitetstestet visar lägre reliabilitet på just dessa variabler. Att ha i beaktning här är att olika människor gör olika tolkningar utifrån personliga och kulturella erfarenheter, likaså gjorde tidningsläsarna av Dagens Nyheter och Aftonbladet under hösten 2015.

Reliabilitet handlar om att undersökningen ska kunna göras om av andra forskare och då få samma resultat (Esaiasson et al, 2012). Reliabiliteten bedöms som god i det hänseendet eftersom analysmaterialet kodats av tre kodare där ständiga diskussioner pågick när tveksamhet uppstod. Detta gör att olika individuella tolkningars betydelse minskat. Den kvalitativa analysen gjordes av samma anledning gemensamt med uppsatsens tre författare, vilket gör tolkningarna mer valida än om de skulle göras var för sig. Reliabilitet innebär också frånvaro av slumpmässiga eller osystematiska fel (Esaiasson et al. 2012). Detta försökte undvikas genom att gemensamt betrakta alla typfallsbilder noga och upprepade gånger, för att undvika slarvfel i analysen.

6.6 Begreppsvaliditet

Operationaliseringen av frågeställningarna bedöms som god då frågeställningarna har specifika variabler i kodschemat i den kvantitativa undersökningen. De ger möjlighet att få svar på exempelvis sammanhang, aktörer, inställning och typ av foto, som tillsammans, på ett övergripande plan mäter vilken gestaltning som förekommer i bilden, det vill säga svar på RQ1. Samtidigt mäts vilken tidning bilderna är publicerade i, och hur stora bilderna är, vilket ger svar på RQ2. Samt vilket datum artikeln med bilder är publicerad, vilket ger svar på RQ3. I den kvalitativa undersökningen operationaliseras frågeställningarna genom semiotiska variabler under RQ1, genom utmärkande drag av kvälls/-morgontidning (RQ2) och om bilden var typisk för månaden då den är publicerad (RQ3).

På grund av att begreppsvaliditeten och reliabiliteten bedöms som god, bedöms resultaten i den här uppsatsen vara valida (Esaiasson et al., 2012, s. 63).

7. Resultat

I detta kapitel presenteras den kvantitativa innehållsanalysens resultat. Nedanför varje tabell görs tolkningar av resultatet. Ett urval av vilka resultat som presenteras i tabellform har gjorts, och vissa resultat förekommer således endast i löpande text.

7.1 Tabell över ämnen (procent)

Ämnen	Aftonbladet	Dagens Nyheter	Totalt
Flyktingars situation	31	29	30
Ansvar, moral och åsikter	31	17	23
Flyktingströmmar och asylfrågor	12	27	20
Politiska spelet	19	18	19
Effekter på samhället	4	8	6
Annat	3	1	2
Summa	100	100	100
Antal	218	253	471

Kommentar: Tabellen visar andel ämnen förekommande i bild, bildtext, rubrik och ingress tillhörande artiklar med flyktingsituationen som huvudfokus under hösten 2015, i respektive tidning.

De två största kategorierna är ”Flyktingars situation” och “Ansvar, moral och åsikter”. Fler än hälften av analysenheterna behandlade något av dessa ämnen. En gemensam nämnare för de båda ämnena är den känslomässiga aspekten. De har ofta det mänskliga perspektivet i fokus. Resterande ämnen är inte lika mjuka, utan är mer fakta- och händelseorienterade. Man kan tänka sig att det funnits en naturlig växelverkan mellan de två känslobetona ämnena. I och med att nästan en tredjedel av analysenheterna tog upp flyktingars situation, så är en mediologisk följd av det att lyfta frågan om på vilket sätt man kan förändra situationen till det bättre, vilket är ett förekommande ämne inom kategorin ansvar, moral och åsikter. Å andra sidan hade det varit omotiverat att skriva om ansvar, moral och åsikter utan att rapportera om hur flyktingar faktiskt har det. De två största ämnena har således varit beroende av varandra. “Flyktingströmmar/asylfrågor” är det näst mest förekommande ämnet, strax därunder kommer politiska spelet. Värt att tillägga är att även dessa samverkar, då ämnet flyktingströmmar/asylfrågor ofta är en politisk fråga och förekom därför ofta i de sammanhangen. Vilket kan vara en förklaring till att ämnena förekommer ungefär lika mycket i rapporteringen.

Att flyktingarnas situation var ett av de ämnen som det rapporterades mest om beror på det höga antalet artiklar om de människor som var på flykt eller hade anlänt till ett europeiskt land. För att en artikel skulle hamna under kategorin flyktingars situation skulle fokus i bild, bildtext, rubrik och ingress ligga på flyktingarna och hur deras situation såg ut.

Både Dagens Nyheter och Aftonbladet hade utsända reportrar, bland annat i Grekland, Tyskland, Ungern och Malmö, vilket kan vara en av anledningarna till att flyktingarnas situation var ett lättillgängligt ämne för tidningarna att rapportera om. Aftonbladet är en kvällstidning vilket kan vara en anledning till att de skrev mycket om flyktingarnas situation då dessa artiklar ofta anspelar på känslor och visade tydliga drag av personifiering (Hvitfelt, 1989).

Ansvar, moral och åsikter var ett lika förekommande ämne som flyktingars situation i Aftonbladet under hösten 2015. Och nästan dubbelt så vanligt i Aftonbladet som i Dagens Nyheter. Anledningarna till den höga andelen kan bero på att Aftonbladet hade en avsevärt större rapportering om kända personers insatser för flyktingarnas situation än vad Dagens Nyheter hade. Under perioden uttalade sig ofta den svenska kändiseliten, som Kjell Bergqvist, Robert Aschberg och Carola Häggqvist, starkt för flyktingarna och uppmanade Sveriges medborgare att ta ansvar i frågan. Att elitpersoner får bli talespersoner för samhällshändelser är ett fenomen som ofta syns i kvällstidningar (Galtung & Holmboe Ruge, 1965). Dessutom förekom det en rad artiklar om civilpersoner som visade sitt engagemang för flyktingarna, exempelvis från Malmös centralstation eller andra platser dit många flyktingar vistades under perioden. Dessa typer av reportage speglar också kvällstidningarnas medielogik som gärna anspelar på känslor. Aftonbladets koncern Schibsted var mycket engagerade i flyktingsituationen och skickade egna båtar till medelhavet för att hjälpa flyktingarna. Det kan också vara en av anledningarna till att det var så pass många ansvarsuppbådande artiklar. En av Semetko och Valkenburgs (2000) generella gestaltningar var ansvarsgestaltning, vilket innebär att en händelse gestaltas genom att ansvar utkrävs från en grupp, regering eller individ. Denna gestaltning förekom på så sätt i kategorin ansvar, moral och åsikter, främst i Aftonbladet genom att exempelvis Kjell Bergqvist uttalade sig som följande i Aftonbladet 30 september 2015 om regeringens agerande i flyktingfrågan:

”De som borde ta ansvar gör ingenting, de kunde lika gärna pissa på flyktingarna.”
(Demirian & Hagberg, 2015, 30 september).

Tabellen visar att det var vanligare med ämnet flyktingströmmar/asylfrågor i Dagens Nyheter än i Aftonbladet, vilket kan bero på att Dagens Nyheter är en morgontidning, ofta med sakliga nyheter. I kategorin flyktingströmmar och asylfrågor ingår ofta nyheter om vad som sker på politisk nivå kring flyktingsituationen. Detta motsäger dock vilka aktörer som är vanligast i bilder i Dagens Nyheter, där flyktingar oftare förekommer än politiker. Det säger alltså att även om ämnet vidrör politik, är det flyktingar som får gestalta situationen och därigenom också personifiera nyheten. Det finns alltså tecken på en mänskliga-öden gestaltning i bilder, medan textens gestaltning troligtvis är en annan (Semetko & Valkenburg, 2000).

7.2. Tabell över huvudaktörer (procent)

Huvudaktör	Aftonbladet	Dagens Nyheter	Total
Flykting	27	38	33
Politiker i Sverige	16	10	13
Flyktingbarn	17	9	12
Civilperson	8	7	8
Polis/militär	3	8	6
Annan/okodbar	7	6	6
Politiker i utlandet	3	6	5
Representant för organisation	3	6	5
Myndighetsperson	3	4	4
Annan offentlig person/kändis	8	2	4
Tidigare flykting	2	2	2
Näringslivsperson	1	1	1
Svenskt barn	2	1	1
Summa	100	100	100
Antal	411	520	931

Kommentar: Tabellen visar andel huvudaktörer förekommande i bilder tillhörande artiklar publicerade under hösten 2015, med flyktingsituationen som huvudfokus, i respektive tidning.

Huvudaktörer är de personer i bild som spelar den huvudsakliga rollen. I kodningen har de tre huvudsakliga aktörerna kodats och i resultatet har de slagits samman till en gemensam mängd. Ungefär en tredjedel av de huvudaktörer som syntes i bild i artiklar med huvudfokus på flyktingsituationen under hösten 2015 var flyktingar, vilket är den överlägset mest förekommande huvudaktören i båda tidningarna.

Situationen handlar om att människor flyr för att få asyl. De som bestämmer vilka som ska få asyl, och hur många, är politiker, vilka förekommer näst flest gånger i rapporteringen. Politiker förekom inte i lika stor utsträckning i september i Aftonbladet och Dagens Nyheter, det kan bero på att det var då asylsökningarna trappades upp och den svenska och europeiska flyktingpolitiken var mer öppen. Det var först in i oktober och november som politiken stramades åt med kvoter och gränskontroller – vilket tidningarna skrev om och politikerna förekom mer frekvent i rapporteringen. Dock är flyktingar den vanligaste aktören i Dagens Nyheter under hela hösten, till skillnad från i Aftonbladet där politiker förekom oftare än andra aktörer i oktober månad.

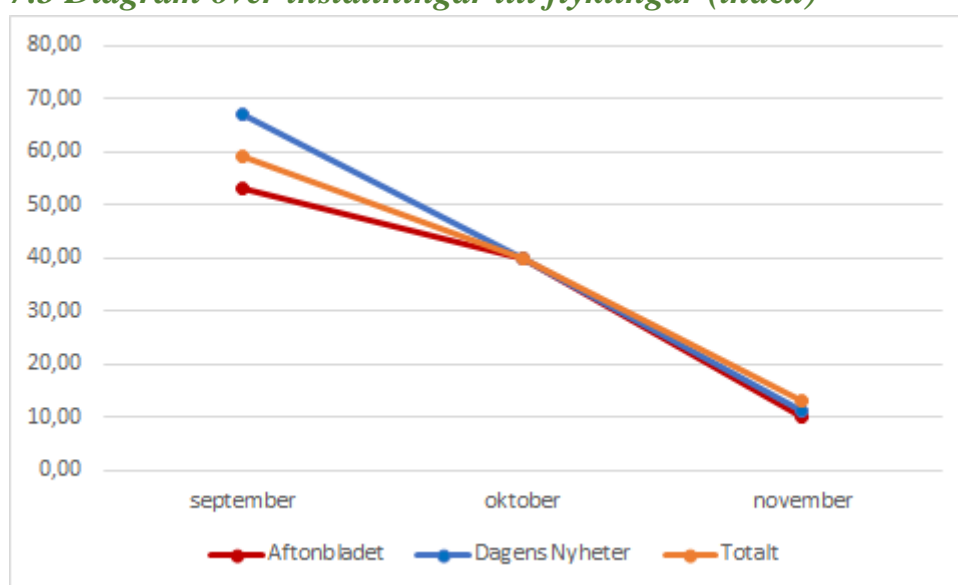
Att kategorin ”Annan/okodbar” ligger relativt högt upp på listan kan förklaras med att det ofta kan vara svårt att veta vilken roll en aktör har om det inte står utskrivet i rubrik, ingress eller bildtext. Aktörer som kodats som flykting är människor på flykt som är i synlig pubertet och äldre, medan flyktingbarn är de som inte visar synliga tecken på pubertet.

Resultatet visar att flyktingbarn och svenska barn förekom oftare i Aftonbladet än Dagens Nyheter. Att barn får gestalta en situation som flyktingsituationen 2015 kan ses som ett tecken på att vilja väcka känslor hos betraktaren, precis som Alan Kurdi-bilden är ett exempel på. Att barn oftare förekom i Aftonbladet är därför inte helt oväntat, då kvällstidningar har en tradition av att publicera känslodrivna artiklar och samtidigt personifiera nyheter (Hvitfelt, 1989).

I Aftonbladet har även Nöjesbladets artiklar kodats, vilket inte gjorts i Dagens Nyheter, eftersom motsvarande tidningsdel inte finns i den sistnämnda. Det kan vara en anledning till att just kändisar och andra offentliga personer förekom oftare i Aftonbladet.

Utifrån statistik om vilka aktörer som förekom i Aftonbladet och Dagens Nyheter under hösten 2015 i artiklar med huvudfokus på flyktingsituationen, går det att dra slutsatsen att flyktingarna själva fick vara ansiktet utåt för hela situationen - tillsammans med politikerna som tar beslut som påverkar flyktingarnas öden. Tidigare forskning på flyktingsituationen hösten 2015 i journalistisk text, radio och tv (Ghersetti & Odén, 2018) visar att andra aktörer förekommer i rapporteringen i större utsträckning än flyktingarna. På så sätt går det att dra slutsatsen att det var i bilderna flyktingar fick synas, medan andra aktörer fick mer plats i texten.

7.3 Diagram över inställningar till flyktingar (index)

Kommentar: Diagrammet visar index av inställning till flyktingar i bild, bildtext, rubrik och ingress i artiklar med flyktingsituationen som huvudfokus. Linjerna representerar respektive tidning, och den totala inställningen, under höstmånaderna 2015. Varav index 0 är neutralt, positiva tal är positiv inställning och negativa tal innebär negativ inställning. Totalt antal analyserade artiklar är 472.

Den mest förekommande inställningen till flyktingar som förekom i artiklar om flyktingsituationen hösten 2015, i Aftonbladet och Dagens Nyheter, var positiv. Detta kan tyckas vara anmärkningsvärt i och med att nyhetsjournalister ofta har som ambition att vara neutrala och objektiva i sin bevakning. Tidigare forskning (Ghersetti & Odén, 2018) har visat att flyktingar gestaltades på ett positivt sätt under den så kallade flyktingkrisen i Sverige 2015, även i journalistisk text, radio och tv. Inställningen neutral i den här undersökningen är den näst vanligaste. En bidragande faktor till detta kan vara att många artiklar inte fokuserade på enskilda människor på flykt, utan snarare behandlade flyktingsituationen som sådan.

Mest positiv var inställningen till flyktingar i början av hösten, medan den blir mer neutral ju längre in i perioden tiden går. En anledning till detta kan vara att det i början av hösten förekom fler artiklar om flyktingarnas situation, särskilt i Aftonbladet, och desto längre in på hösten, desto fler artiklar om det politiska läget.

I början av hösten publicerades dessutom bilden på Alan Kurdi, som väckte känslor världen över och var ett uppvaknande för många om hur flyktingarnas situation faktiskt var. Detta kan

vara en anledning till att inställningen till flyktingar då var grundad i medkänsla och ömkan, vilket gjorde tidningarna mer positivt inställda. Under hösten kom fler och fler asylsökande till Sverige. Migrationsverket varnade för att platserna på flyktingboenden skulle ta slut och förslag om gränskontroller diskuterades och genomfördes sedan i mitten av november, vilket kan ha lett till att artiklarna blev mer sakliga och den positiva inställningen till flyktingar inte lika frekvent förekommande längre in på hösten. På så sätt kan slutsatsen om att det finns skillnader i inställningen till flyktingar inom olika perioder under hösten dras. Däremot inte stora skillnader i inställningen mellan de olika tidningarna.

7.4 Diagram över inställningar till flyktingsituationen (index)

Kommentar: Diagrammet visar index av inställning till flyktingsituationen i bild, bildtext, rubrik och ingress i artiklar med flyktingsituationen som huvudfokus. Linjerna representerar respektive tidning, och den totala inställningen, under höstmånaderna 2015. Varav index 0 är neutralt, positiva tal är positiv inställning och negativa tal är negativ inställning. Totalt antal analyserade artiklar är 472.

Inställningen till flyktingsituationen var däremot i största utsträckning negativ. Diagrammet visar att inställningen oftast var negativ i oktober. Dagens Nyheter's inställningsindex är lägst i oktober och betydligt lägre än i Aftonbladet. I övrigt var inställningen likvärdig mellan tidningarna. "Flyktingkrisen" blev ett etablerat ord för att beskriva situationen, både i de berörda medierna och i övriga samhället, vilket i sig bidragit till att situationen har uppfattats som negativ (Sörgard, 2016). Till exempel var det vanligt att det i ämnesraderna i båda tidningarna lydde "Flyktingkatastrofen" eller "Flyktingkrisen". Situationen i sig var dessutom ett resultat av kriget i Syrien, och många människor dog och skadades, både i kriget och på flykt ifrån det. Politiska meningsskiljaktigheter i frågan kan också ha bidragit till att situationen uppfattades som negativ. Dessutom kom varningar från bland annat Migrationsverkets håll om att de inte kunde hantera situationen på grund av de stora behovet av boenden, vilket var i oktober (*Länsstyrelserna: Vår situation är kritisk*, Dagens Nyheter, 10 oktober 2015).

Det fanns dock undantag. Ungefär en femtedel av analysenheterna förmedlade en positiv bild. En förklaring till detta kan vara att många artiklar under ämnet "Ansvar, moral och åsikter" lyfte fram positiva exempel på hur människor på olika sätt ställde upp och hjälpte till under hösten 2015. Dessa hade ofta en hoppfull ton, och uppfattades därför ibland som positiva till situationen. Inställningen var minst negativ i september, vilket kan bero på att just ansvar, moral och åsikter var ett vanligt förekommande ämne under månaden. Med andra ord blev inställningen till flyktingsituationen mer negativ i takt med att det politiska läget blev mer

problematiskt. Tidigare forskning (Ghersetti & Odén, 2018) visar att flyktingsituationen gestaltats som negativ även i radio, tv och annan journalistisk text. Strömbäck et al.,(2017) visade även att den generella gestaltningen om flyktinginvandring oftast är negativ.

7.5 Tabell över situationer/platser (procent)

Situation/plats	Aftonbladet	Dagens Nyheter	Totalt
På flykt i annat land	27	26	27
Professionellt sammanhang	24	24	24
Annat/går ej att utläsa	20	13	16
Allmän plats	12	13	13
I anslutning till ankomst till Sverige	5	9	7
Flyktingboende	2	8	5
Hemmiljö	5	2	3
Demonstration/manifestation	3	3	3
I krigsdrabbad region	2	2	2
Summa	100	100	100
Antal	218	254	472

Kommentar: Tabellen visar andel av på vilken plats och i vilken situation bilderna är tagna. Analyserade bilder är de som tillhör artiklar med flyktingsituationen som huvudfokus, publicerade under hösten 2015, i Aftonbladet och Dagens Nyheter.

De två mest förekommande situationerna är ”På flykt i annat land” och ”Professionellt sammanhang”. I den sistnämnda situationen var det ofta politiker som fotograferades, men ett antal politiker hamnade även i kategorin ”Går ej att utläsa/övrigt”, då bilderna ofta var porträtt med stort fokus på ansiktet och där bakgrunden inte gick att utläsa. Tabellen ovan korrelerar i mångt och mycket med de ämnen som varit vanligast under perioden. Det allra vanligaste ämnet var “Flyktingars situation”, och artiklarna i det ämnet hade ofta bilder som visade flyktingar i andra, ofta europeiska, länder. De bilder som är tagna i professionella sammanhang har som sagt ofta visat politiker, men i vissa fall också myndighetspersoner, näringslivspersoner eller kändisar. Den situationen går således inte att koppla lika starkt till ett specifikt ämne som situationen “På flykt i annat land”.

I september var störst andel av bilderna tagna på flykt i annat land. Det var också i september som antal asylsökande trappades upp. Man kan alltså anta att nyhetsvärdet på själva flykten var större i september än i oktober och november, även om flest människor sökte asyl i oktober (se bilaga 1). I oktober och november fördes dessutom diskussioner om hur politikerna skulle hantera den stora mängd människor som kom till Sverige, det talades om en eventuell systemkollaps. 30 oktober 2015 uttalade sig Margot Wallström på följande sätt om flyktingsituationen i Dagens Nyheter: *”I längden kommer systemen att braka ihop”* (Stenberg, 2015, 30 oktober).

Det talades också om att införa gränskontroller, vilket gjordes den 12 november samma år. Man kan alltså anta att politiken hade ett högt nyhetsvärde under dessa månader och att det syntes i bildrapporteringen.

Det syns inga större skillnader mellan var bilderna i de olika tidningarna var tagna. Dock var det vanligare i Dagens Nyheter att bilderna var tagna på flyktingboenden, det kan bero på att de rapporterade om bränder på flyktingboenden vilket var vanligt förekommande under

perioden. Dagens Nyheter rapporterade oftare om det än Aftonbladet, vilket är en förklaring till varför siffrorna skiljer sig åt.

7.6 Tabell över barn i bild (procent)

Barn i bild	Aftonbladet	Dagens Nyheter	Totalt
Förekommer ej	59	65	62
Förekommer	19	20	20
Dominerar	16	9	12
Går ej att utläsa	6	6	6
Summa	100	100	100
Antal	217	247	464

Kommentar: Tabellen visar andel bilder där barn förekom. Analyserade bilder är de som tillhör artiklar med flyktingsituationen som huvudfokus, publicerade under hösten 2015, i Aftonbladet och Dagens Nyheter

Trots att många barn flydde tillsammans med sina föräldrar (ungefär hälften av alla som sökte asyl i Sverige under hösten 2015 var personer under 18 år, se bilaga 1) är de flesta bilderna som handlar om flyktingsituationen tagna på vuxna, enligt den här undersökningen. Dock har den här undersökningen en snävare definition av barn, då Migrationsverket räknar alla under 18 år som barn, medan barn i den här undersökningen endast räknats om personen inte gått in i en synlig pubertet. Dessutom är många ämnen kring flyktingsituationen ämnen som behandlas av vuxenvärlden, t.ex. det vanligt förekommande ämnet politiska spelet. Å andra sidan förekom barn i lite mer än en tredjedel av samtliga bilder, vilket visar att de trots allt fick förekomma relativt ofta.

Barn förekom oftast i september. Något som kan bero på att flyktingar var de vanligaste aktörerna i bilder under perioden. I början av september publicerades den ikoniska bilden på Alan Kurdi, kanske var de många bilderna på barn i tidningarna under september en trend som grundade sig i just bilden på honom.

Resultatet visar också att det var vanligare att barn förekom i bilder publicerade i Aftonbladet än i Dagens Nyheter. Detta kan, som tidigare nämnts, bero på att kvällstidningar klassiskt sett anspelar mer på känslor och i större utsträckning personifierar sina nyheter. Vilket ett barn gör. Det kan upplevas värre om ett barn far illa än om en vuxen gör det, vilket på så sätt kan väcka känslor hos betraktaren.

7.7 Tabell över kön på personer i bild (procent)

Kön	Aftonbladet	Dagens Nyheter	Totalt
Man	54	61	58
Kvinna	20	17	19
Annat/går ej att utläsa	16	9	12
Lika många män som kvinnor	10	13	11
Summa	100	100	100
Antal	215	240	455

Kommentar: Tabellen visar andel kvinnor, män och annan könstillhörighet, som förekom i bild. Analyserade bilder är de som tillhör artiklar med flyktingsituationen som huvudfokus, publicerade under hösten 2015, i Aftonbladet och Dagens Nyheter

Resultatet visar att män överlägset förekom oftare än kvinnor i de analyserade bilderna. Tar man hänsyn till statistik kring kön bland flyktingar, som situationen handlar om, är detta inte en överraskning då det under hösten 2015 främst var män som sökte asyl i Sverige. Endast en tredjedel var kvinnor (se bilaga 1). Resultatet visar att det i Aftonbladet var vanligare att kvinnor förekom i bilder i november än under de övriga månaderna. I Dagens Nyheter är utvecklingen under hösten den motsatta. Där förekom det procentuellt sett fler kvinnor både i september och oktober, än i november. Generellt sett har fördelningen mellan män och kvinnor varit jämnare i Aftonbladet än i Dagens nyheter. Kategorin "Annat/går ej att utläsa" är dessutom betydligt större i just Aftonbladet. Vad detta beror på är oklart. Dagens Nyheter har procentuellt sett fler bilder som är tagna på distans eller annat utsnitt, något som skulle kunna försvåra utläsandet av en persons könstillhörighet. En annan möjlig förklaring till skillnaden mellan tidningarna skulle kunna vara att Aftonbladets bilder oftare har varit porträtt. Om en person står i tydligt fokus, rent fototekniskt, så försvårar det identifieringen av eventuella personer i bildens bakgrund.

7.8 Tabell över antal personer i bild (procent)

Antal personer i bild	Aftonbladet	Dagens Nyheter	Totalt
1 person	42	31	36
2-5 personer	35	31	33
6 personer eller fler	23	38	31
Summa	100	100	100
Antal	208	241	449

Kommentar: Tabellen visar andel av hur många personer som förekom i bild. Analyserade bilder är de som tillhör artiklar med flyktingsituationen som huvudfokus, publicerade under hösten 2015, i Aftonbladet och Dagens Nyheter.

I Aftonbladet var det vanligast att det endast var en huvudaktör som porträtterades i bilden. Medan Dagens Nyheter oftare porträtterade människor i grupp på bilderna. Att Aftonbladet har fler bilder på enskilda personer än människor i grupp är inte oväntat. Av tradition brukar kvällstidningarna gärna porträttera människor som individer eftersom de är mer sensationsdrivna och därigenom spelar mer på känslor (Hvitfelt, 1989), vilket en bild på endast en människa gör i större utsträckning (Zhang & Hellmueller, 2017 & Brune; 2004). Dagens Nyheter å andra sidan är en morgontidning med en mer saklig och övergripande karaktär. Vilket kan förklara att de har fler bilder på grupper av människor än av enskilda individer.

7.9 Tabell över antal personer i bild fördelat på aktörer (procent)

Huvudaktör	1 person	2-5 personer	6 personer eller fler	Totalt
Flykting	10	25	50	33
Politiker i Sverige	36	12	3	13
Flyktingbarn	7	15	13	13
Civilperson	1	6	12	8
Polis/militär	0	3	11	6
Representant för organisation	5	7	3	5
Annan offentlig person/kändis	17	4	1	5
Annan/okodbar	1	10	2	5
Politiker i utlandet	9	7	1	4
Myndighetsperson	6	5	2	4
Tidigare flykting	2	4	1	2
Näringslivsperson	4	1	0	1
Svenskt barn	2	1	1	1
Summa	100	100	100	100
Antal	168	353	397	918

Kommentar: Tabellen visar hur många människor som syns i bilderna där respektive aktör förekommit. Analyserade bilder är de som tillhör artiklar med flyktingsituationen som huvudfokus, publicerade under hösten 2015, i Aftonbladet och Dagens Nyheter.

Denna tabell visar att 50 procent av de undersökta bilderna i Aftonbladet och Dagens Nyheter med sex eller fler personer porträtterar flyktingar. Detta stämmer överens med tidigare forskning som pekar på att flyktingar ofta porträtteras i grupp, (Batziou, 2011; Brune 2004; Hultén 1993 & Bleiker et al., 2013). Zhang och Hellmueller (2017) menar att porträttbilder av flyktingar skapar medkänsla och får läsarna att känna att de behöver hjälpa till. Medan bilder av flyktingar i grupp inte får samma effekt, utan ofta skapar bilden av ett kollektiv snarare än enskilda individer i nöd (Said, 1997).

Dessutom visar tabellen att 13 procent av de bilder på personer som är sex eller fler föreställer flyktingbarn. Detta innebär att flyktingar och flyktingbarn tillsammans syns i över 60 procent av alla bilder på människor i grupp. Motsvarande siffra för politiker i Sverige och utlandet är fyra procent. De huvudaktörer som ofta har fått porträtteras ensamma är politiker i Sverige och andra kända personer. Över hälften av alla bilder på en person föreställer politiker eller kända personer. Samtidigt är det bara 17 procent av bilderna på en person som föreställer flyktingar och flyktingbarn. En förklaring till detta kan förankras i nyhetsvärderingsteorin där forskare menar att elitpersoner, såsom kända personer och politiker, ofta får stå i det mediala rampljuset (Hvitfelt, 1989).

7.10 Typ av fotoutsnitt fördelat på aktörer (procent)

Huvudaktör	Porträtt	Mediumdistans	Distans eller annat utsnitt	Totalt
Flykting	8	32	40	33
Flyktingbarn	4	14	20	15
Politiker i Sverige	37	14	1	11
Civilperson	1	7	10	8
Polis/militär	2	4	9	6
Annan/okodbar	3	6	7	6
Representant för organisation	4	6	4	5
Politiker i utlandet	13	6	1	4
Myndighetsperson	5	2	5	4
Annan offentlig person/kändis	15	4	1	4
Tidigare flykting	3	3	1	2
Svenskt barn	2	1	0	1
Näringslivsperson	3	1	1	1
Summa	100	100	100	100
Antal	120	451	360	931

Kommentar: Tabellen visar andel av olika typer av fotoutsnitt, fördelat på aktörer. Analyserade bilder är de som tillhör artiklar med flyktingsituationen som huvudfokus, publicerade under hösten 2015, i Aftonbladet och Dagens Nyheter.

De två mest förekommande huvudaktörerna, flykting och flyktingbarn, syntes oftast från distans i bild. 60 procent av bilderna i kategorin visade just flyktingar eller flyktingbarn. Motsvarande siffra för svenska och utländska politiker är 2 procent för vardera. En möjlig förklaring till detta är situationen i sig. Det som var utmärkande med flyktingsituationen var det stora antalet människor som flydde, och att gestalta de så kallade flyktingströmmarna i bild är troligtvis enklare att göra genom bilder tagna på distans än genom porträtt på enskilda människor. Värt att nämna är att det vanligaste ämnet i artiklarna har varit flyktingarnas situation. Även inom det ämnet har porträttbilder varit ovanliga. Detta trots att närbilder på ett ansikte kan vara ett effektivt sätt att förmedla både känslor och information (Zhang & Hellmueller, 2017 & Brune, 2004). Bilder tagna på distans kan göra att betraktaren av fotot kan känna sig mer avlägsen från objektet, något som kan förstärka känslan av "vi" läsare och "de andra" på bilden (Said, 1987 & Batziou, 2011). Batziou (2011) kom även fram till att när flyktingar förekom i bilder i grekiska och spanska medier, var bilderna tagna på avstånd. På sätt stämmer den här undersökningen överens med tidigare forskning på området. Tidigare forskning visar dessutom att bilder som är tagna från längre håll kan ge ett större perspektiv av händelsen (Zhang & Hellmueller, 2017).

7.11 Medielogiken och bildernas storlek

Undersökningens resultat visar att bildernas totala storlek generellt sett var större i Aftonbladet med 36 procent uppslag, respektive 12 procent i Dagens Nyheter. Bildernas storlek har räknats genom att slå ihop alla bilder tillhörande artikeln och sedan mätt hur stor plats dessa upptar gemensamt. I Dagens Nyheter var det vanligast att bilderna upptog en tredje- eller fjärdedelssida, med 24 procent. Motsvarande siffra i Aftonbladet är sju procent.

Det var dessutom generellt sett fler bilder till varje artikel i Aftonbladet än i Dagens Nyheter. I Aftonbladet fanns det i ungefär en femtedel av fallen 4-7 bilder till artikeln, medan motsvarande siffra för Dagens Nyheter var en dryg tiondel. Samtidigt var det i 86 procent av fallen endast en bild till artikeln i Dagens Nyheter och i 76 procent av fallen i Aftonbladet. Detta är ett exempel på kvällstidningars medielogik, där det ofta förekommer många och stora bilder. Man ger alltså bilderna större plats än i morgontidningar (Hvitfelt, 1989). Det går på så sätt att dra slutsatsen att det finns skillnader i vilket utrymme flyktingsituationen fick i bilder mellan Aftonbladet och Dagens Nyheter under hösten 2015.

8. Djupanalys

Utifrån undersökningens kvantitativa analys har fyra typfallsbilder identifierats och analyserats. De fyra bilder som kommer analyseras i det kvalitativa kapitlet är de mest förekommande bildgestaltningarna under flyktingsituationen hösten 2015 i Aftonbladet och Dagens Nyheter.

Den första bilden som analyseras i det kvalitativa avsnittet är en bild där en stor grupp flyktingar eskorteras bort till den österrikiska gränsen av den slovenska polisen. Bilden valdes som ett typfall då statistiken från den kvantitativa undersökningen visade att ungefär en fjärdedel av alla bilder föreställde människor på flykt i andra länder. Dessutom var det vanligt förekommande att flyktingar ofta porträtterades i grupp, och inte som enskilda individer. Andra bilden i det kvalitativa kapitlet föreställer en stor grupp flyktingar på en tågstation i Budapest. Fotografiet visar människornas panik över att komma på ett redan överfullt tåg bort från Ungern, och huvudfokus i bilden ligger på en ung pojke. Barn i bild förekommer i en tredjedel av alla bilder från den undersökta perioden. Dessutom var bilder av flyktingar på olika tågstationer runt om i Europa vanligt förekommande under hösten 2015.

Flyktingar var de vanligast förekommande aktörerna och utöver dem förekom ofta politiker och andra offentliga personer i bilderna. Därför kommer typfallsbild tre och fyra vara ”kändisbilden” och ”politikerbilden”. Bilderna på kända personer under flyktingsituationen handlade främst om ansvar, moral och åsikter. Bild nummer tre är därför en bild på Kjell Bergqvist som spelar pingis tillsammans med en ung man på ett flyktingboende. Den sista bilden i djupanalysen är ett porträtt av statsminister Stefan Löfven. Bilder på politiker var återkommande under hela perioden, både i Aftonbladet och Dagens Nyheter.

8.1 Bild 1: Vandrings i Slovenien

Slovenien. Stängda gränser tvingar flyktingar att ta nya vägar

Polis och militär bildar spår vid den slovenska gränsen.

Väntan i Rigence blir lång. Allt som brinner ligger på elden - men kylan tränger ändå under filtarna och kläder.

Flyktingarna slussas vidare in i landet och mot Österrike så fort det går. Vägen

dit går via en bevakad tvåtimmars marsch till ett uppsamlingsläger.

Slovenien har svårt att möta flyktingvåg

Bildkommentar: Publicerad i Dagens Nyheter, söndag 25 oktober 2015. Fotograf: Paul Hansen (Hall, 2015, 25 oktober). Det är den största bilden i kollaget ovan som djupanalysen behandlar.

När människor flydde vidare genom Europa hösten 2015 tvingades de ofta göra det till fots, vilket journalistiken under perioden rapporterade om. En av typfallsbilderna som identifierats i undersökningen är den där många människor på flykt vandrar genom Europa. Ämnet "flyktingströmmar/asylfrågor" var det tredje mest förekommande ämnet bland artiklarna som kodats. Bilden ovan är publicerad i oktober, då störst andel av artiklarna i Dagens Nyheter handlade om just flyktingströmmar och asylfrågor. Bilden är tagen på flykt i annat land, vilket är det vanligast förekommande sammanhanget i bilderna under hösten.

Bilden visar ett långt led människor. Rubrik och bildtext informerar om att de vandrar genom Slovenien mot Österrike. Från vänster till höger i bilden syns det långa ledet flyktingar, en gråmulen himmel och gräs från det stora fält vars grusväg människorna vandrar på. I bakgrunden syns skogsbeklädda berg och telemaster. Huvudpersonerna i bilden är mamman och barnen som går längst fram i ledet mellan beväpnade poliser i uniform. Bakom dem går, vad som ser ut att mest vara män, kontrollerade av poliser som går på varsin sida om dem. Blicken faller på en av männen, som virat en grå filt runt sina axlar. Mamman bär en svart sjal och klänning med en vit poncho. I sin famn sitter hennes barn, grått klädd, i en rosa filt. Strax bakom dem går en pojke, också han med en grå filt virad runt sig. Ingen ler. Till höger om kvinnan och pojken syns två poliser, varav den ena blickar mot barnet i famnen, den andra blickar allvarligt in i kameran. Det konnoterar till att situationen är allvarlig.

Bildtexten lyder: "Flyktingarna slussas vidare in i landet och mot Österrike så fort det går. Vägen dit går via en bevakad tvåtimmars marsch till ett uppsamlingsläger." Vilket förmedlar informationen att flyktingarna går i en marsch, något som associeras med rask takt och med ett tydligt mål, som i det här fallet är ett uppsamlingsläger i Österrike. Rubriken "Slovenien har svårt att möta flyktingvåg" ger informationen att Slovenien inte klarar av att dessa människor stannar i landet. Ordet *flyktingvåg*, ger konnotationer till något som sköljs över och som är okontrollerbart, vilket texten i sin tur förmedlar. Rubriken är seriös och saklig och personifierar inte nyheten, det är typiskt för morgontidningar, i det här fallet Dagens Nyheter

(Hvitfelt, 1989). I den kvantitativa delen av undersökningen framkom att Dagens Nyheter inte hade lika stora bilder som Aftonbladet, vilket syns i sammanhanget då texten och bilden upptar lika mycket plats i den här artikeln.

Första intrycket av bilden är mängden människor som tillsammans med rubriken blir något negativt. Bilden i sig rymmer grå färger och dystra miner. Ett kargt landskap och kylig luft som förstärks av att vissa i ledet bär filter. Människorna i bilden är aktiva och går framåt, men deras blickar är tomma och dystra. Kvinnan och barnets blickar är riktade mot marken, något som ger konnotationer åt hopplöshet och nedstämdhet. Vilket utläses med informationen att de flyr. Polisen som befinner sig bakom dem och i höjd med dem i bild, blickar uppåt och framåt – något som kan tolkas som målmedvetenhet, hopp och styrka.

Att kvinnan och barnen går längst fram i ledet på bilden gör dem inte bara till huvudpersoner, de får också vara ansiktet utåt för situationen och skapa medkänsla hos betraktaren. Att kvinnan tvingas bära det lilla barnet som inte orkar gå den två timmar långa marschen konnoterar till att deras situation är svår. Ett litet barn på flykt. Att människor får vara ansiktet utåt för en stor händelse är en del av mänskliga öden-gestaltningen (Semetko & Valkenburg, 2000). Bilden gör nyheten mer känslomässig genom att betraktaren sätter sig in i flyktingarnas situation och dramatiserar den samtidigt med dystra blickar, grå färger och ett kargt landskap. Samtidigt som dessa konnotationer kan göras hos betraktaren, finns spår av konfliktgestaltning genom att bilden visar vilka öden människor på flykt möter, medan rubrik och ingress förmedlar information om att landet Slovenien inte klarar av mängden flyktingar som kommer. Flyktingarna tvingas vidare till Österrike.

En slöjklädd kvinna och hennes barn får vara det huvudsakliga mänskliga ödet för situationen i det här fallet, vilket inom Orientalismen ses som ett "vi" och ett "de andra". Genom att bilden är tagen av Dagens Nyheters fotograf, det vill säga en västerländsk fotograf och att fotot är taget utifrån: lite på håll, och ingen blick in i kameran, kan tolkas som en symbol för att människorna i ledet är "de andra" och fotografen och betraktaren (tidningsläsaren) är "vi", eftersom det är till "oss" de kommer. Detta förstärks samtidigt genom att poliserna kontrollerar människorna på bilden, de går på varsin sida om ledet och kollar in mot dem som befinner sig i mitten: flyktingarna. Samtidigt kollar en av poliserna in i kameran med allvarlig blick, vilket konnoterar till att han varnar betraktaren och upplyser om att "de andra" är på väg till "oss". Ett exempel på att västerlänningar betraktar sig som den ordentliga, civiliserade motpolen till de ociviliserade "andra" som i det här fallet måste kontrolleras. "De" som innebär *många* andra, förstärks via den stora grupp som flyktingarna bildar i den här bilden. Detta öppnar upp för att en sakfrågespecifik gestaltning för flyktingsituationen hösten 2015 identifieras. Vilket innebär att flyktingar får gestalta situationen, oftast i grupp, oftast på avstånd, vilket skapar distans mellan betraktaren och bildens objekt: flyktingarna. Känslan av "vi" och "de andra" förstärks. Gestaltningen kommer i fortsättningen refereras till som "De andra"-gestaltningen. Detta grundar sig delvis i Orientalismen som handlar om att västvärlden historiskt sett på länder som Afghanistan och Syrien som en motsats till västvärldens civiliserade värld. Att det visas bilder på flyktingar på väg till Europa och dessutom i grupp om många människor, kan därför stärka känslan av vi och dem och distansen mellan parterna, det vill säga tidningsläsaren och flyktingarna.

Bakom det långa ledet med flyende människor, trötta barn och kontrollerande poliser breder en grå himmel ut sig. Men där berget möter himlen i den högra delen av bilden, är den desto ljusare. Ledet av människor vandrar från vänster till höger i bild och därmed åt det ljusare hållet. Mot Österrike och längre ifrån kriget.

8.2 Bild 2: På tågstationen i Budapest

Paniken på stationen slutar i flyktinglägret

Bildkommentar: Publicerad i Dagens Nyheter, fredag 4 september. Fotograf: Roger Turesson.

Bilden är publicerad i början av september och handlar om flyktingars situation, vilket är det mest förekommande ämnet bland de analyserade artiklarna. Typiskt för artiklar publicerade i september månad är att artikeln handlar om just flyktingars situation och är tagen på flykt i annat land, vilket den här bilden är ett exempel på.

Rubriken och bildtexten berättar att bilden är tagen på tågstationen i Budapest, i samband med att ett tåg rullade in. Detta ledde till kaos och panik på platsen. Panik som senare ska sluta i ett flyktingläger. Till vänster i bild syns en liten del av själva tåget. Ett fönster ser ut att vara öppet, och längre bort i bild ser det ut som att ytterligare ett fönster eller en dörr har öppnats. Intill tågvarnen står en grupp flyktingar och tittar uppåt mot tåget. Flera sträcker sina armar mot tåget och vissa greppar tag i fönstret. Någon har lagt en hand på en annans axel.

Flera barn syns i folkmassan, och ett av dem syns särskilt tydligt. Det är en pojke som är på väg in i tåget genom fönstret. Någon som står inne i tåget greppar tag under hans arm och ser ut att försöka lyfta in honom i vagnen. Ingen annan i folkhopen ser ut att försöka lyfta in pojken i tåget, den enda som håller i pojken är personen som är inne i tågvarnen. Pojken ligger lutad mot en persons axel och tar stöd med sin vänstra hand mot samma persons

underarm. Hans huvud ser ut att vara några centimeter från fönsteröppningen, och ansiktet är riktat rakt in mot tåget. Munnen är halvöppen och ögonen är något uppspärade med höjda ögonbryn. Hans tröja är vit och hans byxor är blå. Blå är också den färg som framträder tydligast bland flyktingarnas kläder. Ett annat barn i som blir buret har ett himmelsblått linne på sig, och den man som syns närmast i bild bär en ljusblå t-shirt. Tåget är gult och grönt.

Bildens huvudfokus är människorna närmast i bild vid tåget, och pojken som är på väg in genom fönstret. I bakgrunden syns fler människor, om än väldigt suddigt. Något som är tydligare i bildens bakgrund är själva miljön i vilken bilden är tagen. Det är en till synes gammal tågstation, med stora välvda fönster och pelare av sten. Det är högt i tak, och högst upp i bild tycks ljus lysa igenom ett stort takfönster, ner på folksamlingen.

Bildtexten och rubriken berättar som sagt om panik och kaos, vilket i mångt och mycket stämmer överens med själva bilden. Detta skulle kunna leda till att bilden tolkas som en konflikt-gestaltning (Semetko & Valkenburg, 2000). Det är dessutom ett av de kännetecken som Said (1997) menar är utmärkande för nyhetsbilder på människor från arabvärlden. Alltså att de ofta skildrar upprörda folkmassor. Många personer vill uppenbarligen gå på tåget, det är underförstått att de befinner sig på stationen för att de är på flykt och vill ta sig vidare. Men alla får inte plats. Trots detta så är det den lilla pojken som hamnar i fokus. Precis som Alan Kurdi så bär pojken traditionellt västerländska kläder, vilket gör att en svensk publik kan relatera mer till hans situation, än om så inte var fallet. Detta, sammantaget med att bilden i första hand förmedlar starka känslor och dramatik, gör att den faller in under kategorin mänskliga öden-gestaltningar (Semetko & Valkenburg, 2000). Starka känslouttryck och dramatik är något som traditionellt sett är mer frekvent förekommande i kvällstidningar än i, som i det här fallet, morgonpress.

Flera av de objekt och subjekt som syns i bilden, och hur de samverkar, öppnar upp för en djupare och mer symbolisk tolkning av bilden än att den enbart avbildar en konkret händelse på en tågstation. Bilden är tagen snett ovanifrån, vilket gör att betraktaren ser nedåt över människorna. Folkmassan tittar upp mot tåget och sträcker sina händer mot det. Alla vill komma in och vissa lyckas greppa tag i vagnen. De tycks kämpa för sina liv. Tågstationen har uppenbara likheter med en kyrka. Den ser ut att vara gammal, byggd i sten, med välvt tak och stora fönster. Det går inte att se vad som finns utanför fönstret, utan det är bara ett starkt vitt ljus som lyser igenom. I denna religiösa symbolik tillskrivs tåget, och de som har makten över det, en sorts gudalika egenskaper. Tåget är en farkost som kan ta flyktingarna längre från det krig de flytt ifrån, och närmare ett liv i trygghet och frihet. Tåget kan bli deras räddning. Ordet frälsning, som ofta förknippas med religion, betyder just detta: räddning.

8.3 Bild 3: Kändisbilden

FULL RULLE I snart tre veckors tid har skådespelaren Kjell Bergqvist jobbat med att hjälpa flyktingar. "Jag har skjutsat jättemycket folk, handlat otroligt mycket mat och burit sopor. Men framför allt har jag hälsat folk välkomna."

'Jag gör det här för att jag kan'

Kjell Bergqvist är på flyktingmottagningen varje dag

Bildkommentar: Publicerad i Aftonbladet, torsdag 1 oktober 2015. Fotograf: Lottie Fernvall (Järkstig, 2015, 1 oktober). Det är den största bilden i kollaget ovan som djupanalysen behandlar.

Flyktingsituationen hösten 2015 engagerade många människor, både i Sverige och i utlandet. Även om resultaten pekar på att inställningen till flyktingsituationen ofta sågs som problematisk och negativ för samhället, finns det tendenser som pekar på en generellt positiv attityd gentemot flyktingarna som individer. Framför allt återfinns denna positiva inställning till flyktingar i artiklar där medborgare, representanter för frivilligorganisationer eller kändisar får uttala sig om situationen. Resultaten i denna undersökning uppvisar att artiklar om kända eller offentliga personer ofta förmedlade en mer positiv inställning, både till situationen och flyktingarna som individer. Den positiva inställningen från den offentliga eliten höll i sig

under hela perioden september till november, trots att klimatet, både från politiskt håll och från myndigheternas sida, uppvisade en mer restriktiv hållning till flyktingmottagandet.

Offentliga personer, så som skådespelaren Kjell Bergqvist, sångerskan Carola Häggqvist, entreprenören Isabella Löwengrip och journalisten Robert Aschberg, uppmanade Sveriges medborgare att sträcka ut en hand och välkomna flyktingarna. Bland annat genom att råda folk att engagera sig i olika organisationer och skänka pengar till flyktingarnas förmån. Under hösten 2015 anordnade även artist- och kändiseliten i Sverige stödgalor för att stötta flyktingarna. Med andra ord var det tydligt att flyktingfrågan inte bara var politikernas och myndigheternas ansvar – utan hela Sveriges angelägenhet. Den kvantitativa undersökningen visar dessutom att ansvar, moral och åsikter var det tredje vanligaste ämnet bland undersökta artiklar, vilket den här bilden är ett tydligt exempel på. Ämnet ansvar, moral och åsikter var det vanligast förekommande ämnet i Aftonbladet tillsammans med flyktingars situation.

En av de mest framstående kändispersonligheterna som engagerade sig i flyktingarnas situation var skådespelaren Kjell Bergqvist. Under hösten finns det ett flertal artiklar, i både Dagens Nyheter och Aftonbladet, där Kjell Bergqvist uttalar sig starkt för flyktingarna och kritiserar Sverige för deras restriktiva flyktingpolitik. Dock förekom dessa kändis-artiklar främst i Aftonbladet och särskilt Nöjesbladet. Något som är typiskt för kvällstidningar är att rubriken och bilden tar stor plats i sammanhanget. Dessutom är det ett stort fokus på Kjell Bergqvist vilket tyder på personifiering, som kvällstidningar ofta använder sig av. Texterna till bilden anspelar mycket på känslor, något som också är vanligt förekommande i kvällspress. Även om de flesta bilderna på Kjell Bergqvist under den undersökta perioden är porträttbilder på honom, kommer en annan typ av bild att analyseras i detta kapitel. Denna valda bild visar när Kjell Bergqvist spelar pingis tillsammans med en asylsökande ungdom på det flyktingboende där han hjälper till. Denna typ av bild förekommer relativt ofta där kändisar och elitpersoner figurerar och kan därför ses som en typfallsbild.

Bilden på Kjell Bergqvist och ungdomen är tagen på en flyktingmottagning där han har varit engagerad under hösten. Kjell Bergqvist kan både ses som en offentlig person och som en representant för det flyktingboendet han är engagerad i. Att han figurerar som aktiv i bilden tillsammans med ungdomen förmedlar en känsla av att han faktiskt gör något. Med rubriken 'Jag gör det här för att jag kan' och att han spelar pingis så konnoterar bilden till en slags ansvarsgestaltning (Semetko & Valkenburg, 2000). Blickriktningen i bilden är fokuserad till pingisbollen. På bilden ser det ut som att Kjell Bergqvist och ungdomen är ett team. Detta eftersom att fokus i bilden inte egentligen ligger enbart på Bergqvist utan är fördelat till de båda huvudaktörerna på bilden. Detta kan då tolkas som att de båda är allierade med varandra och är på samma nivå. Man kan göra tolkningen att man tillsammans måste stå enade i flyktingfrågan. Bilden förmedlar även en känsla av demokrati, där alla ska hjälpa till i svåra tider oavsett vilket samhällsskikt man tillhör.

Med denna bild visar fotografen att Kjell Bergqvist är i en ansvarstagande roll och visar hur man med enkla medel kan hjälpa till i flyktingsituationen. Att använda sig av elitpersoner i bilder är ett effektivt sätt för tidningarna att sprida sina texter. Intervjuer och bilder med offentliga personer bidrar till en högre läsfrekvens och är en frekvent del av tidningarnas innehåll. Att Kjell Bergqvist får figurera på bild gällande flyktingsituationen är inte oväntat, då nyhetsvärderingsteorin talar för att elitpersoner oftare får uttala sig i frågor än vad civila personer får göra. Därför är det effektivt att använda just en känd skådespelare för att uppmana personer till att engagera sig i flyktingarnas situation. Dessutom kan en möjlig tolkning av Kjell Bergqvist-bilden vara att visa att om till och med "upptagna" kända personer

har tid att hjälpa till så borde de ”vanliga” medborgarna också kunna göra det. Bilden tillsammans med rubrik och bildtext förstärker även känslan av att det finns ett tydligt ställningstagande och uppmanande till engagemang i bilden. Bland annat står det ”Kjell Bergqvist är på flyktingmottagandet varje dag” och ”Jag har skjutsat jättemycket folk, handlat otroligt mycket mat och burit sopor” vilket just förmedlar vilket engagemang han har i flyktingarnas välbefinnande.

Bilden är tagen på en mediumdistans så att läsaren kan få en helhet av båda aktörerna i bilden och bakgrunden. Att använda sig av ett större utsnitt i bild kan hjälpa läsaren att förstå helheten. I bakgrunden på bilden syns det kartonger och lastvagnar som konnoterar till att flyktingsituationen är något man måste jobba hårt för. Med industrilokalen i bakgrunden och att de spelar pingis på bilden förmedlar en känsla av hopp och flyktingsituationen inte är så ohållbar som man kan tro. Bilden är också tagen i en varm färgskala som konnoterar till en slags hoppfullhet och positiv känsla.

8.4 Bild 4: Politikerbilden

Löfven talar – efter kritiken

Lena Mellin, språkrör för Grön ungdom.

Arrangören: "Hoppas han visar ledarskap i frågan"

Han har kulturerade för att hålla låg profil. Men Löfven talar statsminister Stefan Löfven på ungdomsmötet i Stockholm i samband med manifestationen för att välkomna flyktingar till Sverige. Arrangören vill visa ledarskap i den här frågan. Löfven har kritiserat regeringen i veckan och efterlyst större tydlighet kring flyktingsituationen. Även på ledarskap och i sociala medier har regeringen kritiserats för att vara alltför främmande.

"Ska göra mer"

Det är inte framför alla tyska organisationer och land värdskapet i den här situationen, säger Stefan Löfven. Han kommer tala för alla inkommande flyktingar och utmaningar som Sverige står inför. Han kommer tala för alla inkommande flyktingar och utmaningar som Sverige står inför.

Kritiker Lena Mellin hävdar i dagligtid att Löfven borde hålla en låg profil.

"Kommer att tala"

Stefan Löfven kommer att tala på ungdomsmötet i Stockholm i samband med manifestationen för att välkomna flyktingar till Sverige. Han kommer tala för alla inkommande flyktingar och utmaningar som Sverige står inför.

Arrangören vill visa ledarskap i frågan

Arrangören vill visa ledarskap i den här frågan. Löfven har kritiserat regeringen i veckan och efterlyst större tydlighet kring flyktingsituationen.

Kritiserat regeringen

Lena Mellin, språkrör för Grön ungdom, hävdar i dagligtid att Löfven borde hålla en låg profil.

GER SIN SYN PÅ KRISEN Statsminister Stefan Löfven (S) kommer att hålla ett tal på Medborgarhuset i Stockholm i dag. Där kommer han bland annat att ge sin syn på krisen.

Anna Kinberg Batra (M) har fått nobben, Åke Lööf (C).

... men Kinberg Batra & Lööf får inte vara med

Dagens manifestation för flyktingar väntar riksdagspartier. Statsminister Stefan Löfven ska tala. Men andra partiledare har fått nobben. Ni ska tala. Men andra partiledare har fått nobben. Ni ska tala. Men andra partiledare har fått nobben. Ni ska tala.

Vill ha fokus på sakfrågan

Även Åke Lööf har uttryckt sitt intresse. "Även om jag inte är direkt mycket involverad i detta, vill jag ändå ha fokus på sakfrågan."

"Vi har varit nöga"

Polpartiet Birgitta Ohlsson och Alice Bah Kuhnigge (MP) ska också. Det känns naturligt för Grön ungdom som är inbjudna till "Partiledarrace".

Publicerad i Aftonbladet, söndag 6 september 2015. Fotograf: Stefan Mattsson (Holmqvist, 2015, 6 september). Det är den största bilden på uppslaget ovan som djupanalysen behandlar.

Det fjärde vanligaste ämnet bland de artiklar som analyserades var det politiska spelet. En person som ofta syntes på bild i denna kategori var Sveriges statsminister – Stefan Löfven. Vissa bilder visade honom i möten med utländska ledare, och på andra bilder uttalade han sig tillsammans med svenska politiker. Ofta var det dock en ensam Stefan Löfven som pryddes tidningsuppslagen, och denna bild är inget undantag. På grund av att bilder på politiker var de näst vanligaste, har en sakfrågespecifik gestaltning för flyktingsituationen hösten 2015 identifierats, vilket är just "Politiker i professionellt sammanhang"-gestaltningen. Den innebär att politiker får gestalta flyktingsituationen.

Det går inte att utläsa exakt när och var bilden är tagen, men med tanke på mikrofonen som är fäst runt hans öra, och den enhetliga bakgrunden, så ser han ut att hålla tal eller något slags föredrag. Stefan Löfven står mitt i bild med blicken riktad åt höger, sett från betraktarens perspektiv. Hans vänstra hand är knuten och riktad mot kameran. Han bär klocka och på ringfingret sitter en vigselring. På sig har han en vit skjorta och mörkblå kavaj, med socialdemokraternas partisymbol fäst på kavajslaget. Bakgrunden är blå i olika nyanser, och ser något pixlad ut. Det skulle kunna vara en stor skärm eller liknande.

Rubriken berättar att Löfven tidigare har blivit kritiserad, och att han nu ska tala. I ingressen framkommer det att kritiken bottnar i att han ska ha hållit låg profil. Arrangören för evenemanget som han ska tala på, ett språkrör för Grön ungdom, säger att han hoppas att det innebär att han nu verkligen vill visa ledarskap i den här frågan. Något som antyder att han tidigare inte har visat något ledarskap. Längst upp till vänster i bild ligger en faksimil av en ledare skriven av Aftonbladets inrikespolitiska kommentator Lena Mellin, där hon har tipsat statsministern om vad han borde tala om i stället för att hålla en låg profil. Bilden på Löfven talar dock ett annat språk. Han står på en scen och talar. Han ser till och med ut att vara mitt i en mening när bilden tas. Näven är knuten och han tittar ut över vad man kan anta är en publik. Detta är inte klassiska kännetecknen av någon som håller låg profil, eller visar bristande ledarskap.

Han bär som sagt kavaj och skjorta, men ingen slips. Man kan anta att detta är ett högst medvetet val, och ingen slump. Slipsen är något som traditionellt sett signalerar makt och status. I denna bemärkelse har Löfven valt att tona ner sin makt och status, kanske för att fler ska kunna relatera till honom. I och med att han är statsminister känner förmodligen många läsare till hans bakgrund som svetsare. Valet att lämna slipsen i garderoben skulle kunna böttna i att han vill betona just den bakgrunden. Att han är en man av folket som vet hur det är att ha ett ”vanligt” jobb.

Ljuset i bilden ser ut som solljus, och det faller rakt på hans ansikte. Solen lyser på Löfven, bokstavligt talat. Bildligt och symboliskt talat så kan det tolkas som att ljuset är något som följer honom. Att saker och ting går bra för statsministern. Den vänstra halvan av ansiktet, från betraktarens perspektiv, är dock skuggad. En sida av Löfven – den som knyter näven och bär partisymbolen – är alltså upplyst av solen. Den andra sidan är mörk, och högerhanden syns inte i bild. I överförd bemärkelse kan detta tolkas som att det finns två sidor av personen Stefan Löfven. En som är ljus, stark och beslutsam, och en mer oklar sida som inte blir belyst. I och med att den är mörkare så är det lätt att få fler negativa konnotationer av den sistnämnda.

Tittar man nära på hans ansikte så ser det ut som att han skelar något, ögonen ser alltså ut att vara riktade åt lite olika håll. Även detta går i linje med bilden av Löfven som splittrad. Han har två sidor, som kanske vill olika saker, och man vet inte vilken av dem som är den rätta.

9. Svar på frågeställningar

9.1 Hur gestaltades flyktingsituationen i bild i svensk, tryckt press under hösten 2015?

De vanligast förekommande ämnena i rapporteringen om flyktingsituationen var flyktingars situation och ansvar, moral och åsikter. Detta visar att situationen gestaltades genom hur flyktingarna hade det och hur man skulle få det att bli bättre. I fallet av flyktingarnas situation var det ofta bilder på flyktingarna, medan det i kategorin om ansvar, moral och åsikter snarare var bilder på de som uttryckte sina åsikter om flyktingsituationen genom att anspela på ansvar och moral i bildtext, rubrik och ingress. Det går på så sätt att identifiera ansvarsgestaltningen (Semetko & Valkenburg, 2000) i artiklarnas helhet med bild, rubrik och ingress, men inte enbart i bild.

De vanligaste aktörerna var flyktingarna, de som situationen handlade om. Medan de näst vanligaste var politiker. Tidigare forskning på flyktingsituationen hösten 2015 i journalistisk text, radio och tv (Ghersetti & Odén, 2018) visar att andra aktörer förekommer i rapporteringen i större utsträckning än flyktingarna. På så sätt kan man dra slutsatsen att det var i bilderna flyktingar fick synas, medan andra aktörer fick störst utrymme i text, radio och tv. Flyktingarna fick alltså gestalta flyktingsituationen. Det går här att identifiera mänskliga öden-gestaltningen i bilderna (Semetko & Valkenburg, 2000) genom att det var flyktingarnas öden som porträtterades i bilder under perioden. Barn förekom oftast inte i bilderna, men när de gjorde det var det oftast i Aftonbladet. Det var dessutom vanligast att barn förekom i september. Vilket visar att när det gäller barn, finns det skillnader i perioder under hösten och mellan tidningarna. Barnen fick på så sätt inte gestalta situationen själva, dock med deras föräldrar som är flyktingar, och den vanligast förekommande aktören. De är en del i den mänskliga öden-gestaltningen. Både barn och vuxna i rapporteringen var i störst utsträckning män.

Vanligast var att bilderna var tagna på flykt i annat land och i professionella sammanhang, ofta då i politiska sammanhang. Gestaltningen var på så sätt en mänskliga öden-gestaltning på flykt. I professionella sammanhang var det ofta bilder på politiker, vilket är en typ av gestaltning i sig då dessa bilder förekom frekvent i rapporteringen kring flyktingsituationen. Det vill säga gestaltningen "Politiker i professionellt sammanhang"-gestaltningen.

Precis som tidigare forskning på hur flyktingar gestaltas i bilder i andra medier (Bleiker et al., 2013; Batziou, 2011; Brune 2004 & Hultén 1993) visar resultaten i den här undersökningen att det är vanligare att flyktingar porträtteras i grupp och på distans, jämfört med andra aktörer. Detta kan förstärka bilden av "vi" som läser i tidningen och "de andra" på bilden och kan på så sätt tolkas som en specifik gestaltning av just flyktingar. Även om det ofta förekommer mänskliga öden-gestaltning i artiklar om flyktingar, har en specifik gestaltning av flyktingsituationen gestaltats när det kommer till flyktingar då de oftast förekommer i grupp och i bilder tagna på distans. Den specifika gestaltningen kan på så sätt vara bilden av flyktingar, tagen på långt håll med många i bild, det vill säga "De andra"-gestaltningen. De slutsatser som dras är därför delvis de identifierade gestaltningarna, men också att flyktingar fått vara ansiktet utåt för flyktingsituationen i bildrapporteringen.

9.2 Finns det skillnader mellan hur Aftonbladet och Dagens Nyheter rapporterar om händelsen i bild?

En stor skillnad mellan Aftonbladet och Dagens Nyheter var bildernas storlek och antal. Precis som man kan vänta sig av en kvällstidning så var bilderna fler, och tog större plats, i Aftonbladet. Det förekom generellt sett fler personer, och fler flyktingar, i Dagens Nyheter's bilder än i Aftonbladets, som visade fler politiker som huvudaktörer, än Dagens Nyheter. Flyktingbarn var mer förekommande i Aftonbladets bilder än i Dagens Nyheter's. Fördelningen mellan män och kvinnor var jämnare i Aftonbladet än i Dagens nyheter. Dock dominerade barn i bilder publicerade i Aftonbladet, i större utsträckning än i Dagens Nyheter. Något som kan kopplas till att kvällstidningar oftare personifierar sina nyheter och anspelar mer på känslor.

Även inom ämnen upptäcktes en viss skillnad. Dagens Nyheter hade fler artiklar om hårda ämnen som flyktingströmmar, asylfrågor och effekter på samhället. Aftonbladet hade i sin tur betydligt större fokus på ansvar, moral och åsikter. Inställningen till både flyktingar och flyktingsituationen var liknande i de båda tidningarna, den blev allt mer neutral desto längre in på hösten tiden gick. Dagens Nyheter var dock utmärkande mer negativa till flyktingsituationen i oktober, vilket kan förklaras av att de ofta skrev om politiska frågor, vilka blev mer aktuella kring flyktingsituationen i oktober 2015.

9.3 Finns det skillnader i hur flyktingsituationen gestaltades under olika perioder under hösten 2015?

Flyktingsituationen 2015 var en stor händelse i både Sverige och Europa och hade en rad komplexa händelseförlopp. Därför är det ofrånkomligt att inte mediernas rapportering förändrades under det undersökta kvartalet.

Det som man kan utläsa från siffrorna om Aftonbladets och Dagens Nyheter's inställning till flyktingsituationen var att man var mer negativt inställd i november än i september. Men det man kan utläsa i siffrorna var att tidningarnas inställning till flyktingsituationen var negativ under hela perioden.

Tidningarnas inställning till flyktingarna var generellt sett positiv men förändrades gradvis under perioden. I november var inställningen till flyktingarna i Aftonbladet och Dagens Nyheter mer neutral än den hade varit de två föregående månaderna. En förklaring till att inställningen till flyktingarna blev mer neutral i oktober och november kan ha att göra med tidningarnas skiftande ämnesfokus. I början av hösten var det framförallt flyktingarnas situation och ansvarsfrågor som det rapporterades mest om. Medan oktober och november präglades mer av artiklar om politik som ofta inte berörde flyktingarnas situation. I stället hade de ett mer samhälleligt fokus och var mer inriktade på de problematiska delarna av flyktingsituationen.

Under den första månaden i den undersökta perioden var flyktingar de vanligast förekommande huvudaktörerna i både Aftonbladet och Dagens Nyheter. Flyktingarna fortsatte att vara den vanligaste huvudaktören i Dagens Nyheter under hela perioden, medan det i Aftonbladet var vanligast med politiker i Sverige under oktober månad. En möjlig förklaring till detta var att de politiska läget förändrades under oktober månad, som skiftade fokus från flyktingarna till politiker och myndighetspersoner. Det finns på så sätt skillnader i hur rapporteringen om flyktingsituationen var mellan de olika månaderna hösten 2015.

9.4 Extern validitet - generaliserbarhet

Extern validitet innebär i vilken utsträckning undersökningens urval går att generalisera till en större population (Esaiasson et al, 2012). I den här undersökningen har 472 bilder med huvudfokus på flyktingsituationen 2015 undersökts med hjälp av tillhörande rubrik, bildtext och ingress. Varav 218 artiklar från Aftonbladet och 254 från Dagens Nyheter. Urvalet är ett totalurval eftersom avsikten varit att undersöka samtliga (huvud)bilder med tillhörande ingress, rubrik och bildtext i Aftonbladet och Dagens Nyheter under vald period. På så sätt är det troligt att resultaten i en undersökning gjord på andra rikstäckande tidningar i Sverige under samma period, skulle få samma resultat. Eftersom typfallen som identifierats är typfall från båda tidningarna under perioden, är det också troligt att andra rikstäckande tidningar under perioden publicerade liknande bilder och gestaltade flyktingsituationen hösten 2015 på ett likvärdigt sätt. På så sätt bedöms generaliserbarheten vara god, men begränsad till den undersökta perioden.

10. Slutdiskussion

Den största flyktingkrisen i modern tid. Så har den förklarats i efterhand i bland annat Svenska Dagbladet (von Hall, 2016, 3 april) och SVT (Berger, 2016, 3 oktober). Den här undersökningen har haft för avsikt att undersöka hur den gestaltades i bilder. För om bilderna har ett symboliskt värde och en förmåga att bära budskap, som text på samma sätt inte har (Nilsson, 2015 & Fahmy, et al., 2014), är det relevant att undersöka en händelse som gått till historien som en kris, och dessutom den största flyktingkrisen i modern tid. I det här kapitlet diskuteras undersökningens resultat utifrån gestaltningsteorin, nyhetsvärderingsteorin och den postkoloniala teorin om orientalism.

10.1 Gestaltningsteorin

Det som undersökningen kom fram till var att en av de mest frekvent återkommande gestaltningarna var mänskliga öden-gestaltningen som sätter just ett mänskligt öde i fokus (Semetko & Valkenburg, 2000), vilket blev tydligt när flyktingar var de som fick förekomma i bilderna i störst utsträckning. Till exempel typbilderna på tågstationen och marschen i Slovenien. Vanligt förekommande var också ansvarsgestaltning (Semetko & Valkenburg, 2000), där offentliga människor syntes i bild och gemensamt med rubrik och bildtext framkom budskapet att svenska medborgare och politiker skulle ta sitt ansvar i flyktingsituationen, till exempel typbilden på Kjell Bergqvist. Men genom undersökningen har också två sakfrågespecifika gestaltningar identifierats. Det vill säga gestaltningar som synts just i rapporteringen av flyktingsituationen hösten 2015, vilket är "De andra"-gestaltningen och "Politiker i professionellt sammanhang"-gestaltningen. De andra-gestaltningen är en typ av mänskliga-öden gestaltning men en utvecklad form av den. Eftersom flyktingar oftast förekom på bilder tagna på distans, i grupp och på flykt i annat land, förstärks känslan av att de är just en grupp som är på väg till "oss". De andra-gestaltningen innebär att bilderna är tagna på håll och på flyktingar i grupp. Att de anses vara "de andra" förklaras genom orientalismen, som menar att människor från "orienten", t.ex. Syrien, står i motsats till "oss" i väst, detta förstärks genom att porträttera dem i grupp och på avstånd. Det uppstår distans mellan människor som betraktar bilden och de som förekommer i den. I djupanalysen av typfallsbilderna framkom att även konflikt-gestaltningen förekom (Semetko & Valkenburg, 2000) men då ofta i samband med texten och inte enbart i bild.

Den andra sakfrågespecifika gestaltningen som förekom var "Politiker i professionellt sammanhang"-gestaltningen. Vilken är en gestaltning där en politiker befinner sig på jobbet och uttalar sig om något som har med flyktingsituationen att göra. Händelserna kring situationen hösten 2015 var ofta politiska, exempelvis införandet av gränskontroller och debatter om flyktingkvoter, vilket kan vara en naturlig orsak till att just politiker fick gestalta situationen.

Hösten 2014 blev Sverigedemokraterna Sveriges tredje största parti, efter att ha gått till val på frågan om att minska invandringen. Det var alltså i detta politiska läge rekordmånga människor sökte asyl i Sverige. Mediernas rapportering kan därför vara en konsekvens av högerpopulistiska partiers framgångar i Sverige och Europa, som påverkat debatten kring rasism och invandring. Men också den rasism som Said menar att västvärlden har och länge haft genom att se på den så kallade orienten som de ociviliserade "andra". Gestaltningen av flyktingsituationen hösten 2015 kan på så sätt tolkas som en konsekvens av rasismen samtidigt som den spår på den, genom den vanligt förekommande "de andra"-gestaltningen.

Bilden, tillsammans med rubrik, bildtext och ingress, tolkades oftast som positivt inställd till flyktingarna. Bildgestaltningen i sig var dock mer problematisk.

Eftersom gestaltning är ett sätt att paketera verkligheten och dessutom påverkar människors bild av den, har det varit väsentligt att undersöka hur gestaltningen sett ut i svensk tryckt press under vad som kom att kallas den största flyktingkrisen i modern tid. Ur ett samhälleligt perspektiv är det också viktigt att se hur människor som flydde under hösten 2015 gestaltades, eftersom det handlar om människor som senare skulle etableras i det svenska samhället. Sätter man resultatet gentemot tidigare forskning på samma period, men i journalistisk text, radio och tv, går det att se att flyktingar i större utsträckning får förekomma i bild (Ghersetti & Odén, 2018). Flyktingar får synas, men inte höras. Å andra sidan är politiker de som förekommer näst flest gånger under perioden, vilket innebär att även de var bärande i den bildmässiga gestaltningen av situationen.

10.2 Nyhetsvärderingsteorin

Att flyktingsituationen var en stor nyhetshändelse 2015 är det ingen tvekan om. Både Aftonbladet och Dagens Nyheter hade tillsammans nästan 500 bildsatta artiklar om flyktingsituationen mellan 1 september och 30 november. Visserligen skiftade nyhetsurvalet under perioden, och gick från att handla mindre om flyktingarnas situation till att handla mer om de politiska konflikterna som präglade Sverige och Europa den hösten. Dessutom var det allt färre artiklar i oktober och november som behandlade flyktingsituationen än det hade varit i september. Detta kan förklaras med en av de sex olika faktorerna bakom nyhetsvärdering som talar för att när en händelse inträffar är det naturligt att det skrivs mer om den i början. En händelses mediala uppmärksamhet är beroende av en tidsmässig närhet för att komma med i tidningarnas nyhetsurval.

Med andra ord var flyktingsituationen en välrapporterad händelse, både i Aftonbladet och i Dagens Nyheter, under den undersökta perioden. Men en viktig fråga är vilka aktörer som fick representera flyktingfrågan i tidningarna. De allra mest förekommande aktörerna i bilderna under perioden är flyktingar och politiker. Att politiker fick mycket utrymme i bevakningen av flyktingsituationen är inget avvikande då en stor del av rapporteringen handlade just om det politiska spelet. Dessutom är det naturligt att rapporteringen i medier präglas av den pågående politiska diskursen. Att de institutionella agendorna styr rapporteringen i medierna har identifierats av Jesper Strömbäck (2015) som en av sex nyhetsfaktorer inom nyhetsvärderingsteorin.

Det som däremot är anmärkningsvärt är att det var många offentliga och kända personer som fick uttala sig i flyktingfrågan. En förklaring till detta kan man återigen finna i teorin om nyhetsvärdering där bland annat Strömbäck har identifierat elitpersons- och personifieringsfaktorn. Att använda politiker och kända personer för att gestalta en stor händelse är ett sätt att göra ämnet mer konkret och attraktivt för läsarna. Aftonbladets rapportering under flyktingsituationen handlade till 30 procent om ansvar- och moralfrågor. Därför blev just "kändisbilden" en av de bilder som analyserades i det kvalitativa kapitlet. Då kända och offentliga personer ofta var huvudaktörer i artiklarna inom detta ämne. Motsvarande siffra för Dagens Nyheter var bara tio procent, vilket tyder på att de inte hade samma fokus som Aftonbladet på just kändisarnas bild av situationen.

Ett begrepp som ofta diskuteras i samband med nyhetsvärdering är teorin om medielogik. Alltså mediers olika sätt att förmedla nyheter och hantera överflödet av information. Även om Dagens Nyheter och Aftonbladet fundamentalt skiljer sig åt när det kommer till utformning

och politisk ståndpunkt, visade resultaten i undersökningen att tidningarnas rapportering hade fler likheter än olikheter. Både Aftonbladet och Dagens Nyheter hade generellt sett en positiv inställning till flyktingarna i sig men var negativa inför själva situationen. Det som skiljde tidningarna åt var dock bildernas storlek och antal bilder per artikel. Aftonbladet hade ofta större och fler bilder till varje artikel, detta har en mediologisk förklaring då kvällstidningar ofta har mer fokus på bilder än just morgontidningar. Dessutom hade Aftonbladet fler porträtt och närgående bilder under flyktingsituationen. Vilket tyder på att dragen av personifiering och identifikationsfaktorn var mer vital i Aftonbladets rapportering än i Dagens Nyheter.

Även om forskare inom nyhetsvärderingsteorin hävdar att händelser ofta måste vara av negativ karaktär för att ha ett nyhetsvärde talar denna uppsats resultat för motsatsen. Många av de händelserna som har skildrats av flyktingsituationen har varit positiva och fokuserat på flyktingsituationens lösningar. Visserligen var flyktingsituationen i sig en problematisk och komplex händelse som påverkade samhället på flera plan. Men skildringen av situationen har stundtals varit både förlåtande och förstående inför flyktingarna. Dessutom har tidningarna skildrat starkt samhällspatos och civillkurage hos medborgare, både i Sverige och i utlandet. Å andra sidan är detta vanligt förekommande när analysen tar hänsyn till rubrik, bildtext och ingress, medan gestaltningen i själva bilden, som tidigare nämnts, har visat något annat.

10.3 Orientalism

Orientalismen, och dess konsekvenser som de beskrivs av Said (1997), går definitivt att urskilja i resultatet av både den kvantitativa och kvalitativa analysen. Enligt Said förekommer människor från arabvärlden oftast i stora antal i nyhetsbilder, och bilderna föreställer inte sällan upprörda folkmassor och misär. Resultatet av den kvantitativa undersökningen visar just detta, att flyktingar var huvudaktörer i en majoritet av de bilder som porträtterade större grupper av människor. Bilden av flyktingar var i mångt och mycket en bild på ett kollektiv, och inte porträtt av enskilda människor på flykt från krig. Misären och de upprörda folkmassorna framträder i viss mån i två av de bilder som varit föremål för kvalitativ analys. Bilden på det långa ledet av flyktingar som marscherar över ett fält i Slovenien skildrar definitivt lidande, sorg och misär. Och fotot som togs vid Budapest tågstation ger en bild av att kaos och panik utbrutit när människorna försökt få en plats på tåget.

På en avgörande punkt skiljer sig dock de analyserade bilderna från Suids beskrivning av nyhetsbilder av Orienten. Det underliggande hotet om jihad, som han menar går som en röd tråd genom den här typen av bilder, är något som ingen av uppsatsförfattarna har sett tydliga spår av. Det pekar på betydelsen av den kontext inom vilken en nyhetsbild är publicerad. Flyktingsituationen handlar, som namnet antyder, om människor som flyr från någonting. Ordet i sig ger en förklaring till varför de kommer till Europa, och därmed minskar sannolikheten för att spekulationer och konnotationer kring religiösa motiv ska uppstå.

Uppdelningen mellan ett "vi" och ett "de andra" finns i det analyserade materialet, framför allt på grund av att flyktingar som sagt ofta skildrades i grupp och på avstånd. De egenskaper som väst traditionellt sett har tillskrivit Orienten är dock svårare att skönja. Beskrivningen av Orienten som primitiv, grym, irrationell och oföränderlig har enligt Said gjort att västvärlden kunnat positionera sig som dess motsats. Bilderna har i stora drag inte gestaltat flyktingar, eller "de andra", som bärare av dessa egenskaper. Och det stora antalet bilder på människor som lämnat sina hemländer för att hitta ett nytt liv någon annanstans, talar snarare emot uppfattningen om Orienten som oföränderlig.

I den orientalistiska diskursen har Orienten, enligt Said, länge setts som ett problem som ska lösas, isoleras, eller erövrats. Flyktingsituationen har i regel gestaltats på ett negativt sätt, som ett problem. Men det är framför allt situationen i sig som har skildrats på detta sätt, och inte människorna på flykt, även om bilden av "de andra" i grupp är återkommande.

11. Förslag till vidare forskning

Genom de litteratursökningar som gjorts framgår det att det inte tidigare forskats på hur flyktingar framställs i bilder i svenska medier, under flyktingsituationen 2015. Den tidigare forskning som gjorts på svenska medier i ämnet, har endast fokuserat på andra medieformer, inte bilder i tryckt press. Den här undersökningen har därför analyserat gestaltningen i bilderna i rapporteringen om flyktingsituationen 2015, i en kvällstidning och en morgontidning. Det är vedertaget att gestaltningar ger effekter på människor, och att det är genom dessa tidningsläsaren uppfattar verkligheten. Därför är det relevant att framtida forskning undersöker hur dessa visuella gestaltningar påverkar deras bild av flyktingsituationen, men också deras inställning till de som förekommer i bilderna. Vilket i allra högsta grad var just flyktingar, som kom att bli medborgare i Sverige eller andra europeiska länder.

Flyktingsituationen hösten 2015 påverkade hela Sverige då bland annat flyktingboenden över hela landet öppnades och snabbt blev fulla. Lokalbefolkningen hjälpte, på många håll, till. Den här undersökningen har gjorts på rikstäckande medier, vilket kvarlämnar frågor om på vilket sätt lokala medier har rapporterat kring händelsen. Vilken gestaltning som där har dominerat och vilka konsekvenser det fått kan därför vara intressant att forska vidare på.

Den här undersökningen har varit begränsad till bilderna som publicerades under höstmånaderna 2015. Huruvida det finns skillnader i bildrapporteringen över längre tid, kan denna undersökning inte svara på. Detta är också ett förslag för framtida forskning. Om bilderna förändrats under året 2015, eller jämfört med tidigare och senare år.

Eftersom denna undersökning visade att det finns skillnader i vilka aktörer som förekommer i bilder jämfört med tidigare forskning på text, radio och tv (Gheretti & Odén, 2018) öppnar denna undersökningens resultat upp för vidare forskning kring varför det förhåller sig på det viset.

12. Referenser

Andén-Papadopoulos, K. (2008) The Abu Ghraib Torture Photographs: News Frames, Visual Culture, and the Power of Images. *Journalism* 9(1), 5-30. doi:10.1177/1464884907084337

Andersson, J. (2015, 3 september). Orbán säger nej till flyktingkvoter. *Sveriges Radio*. Hämtad 2018-05-21 från <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6247499>

Andersson, U. (2013). From Broadsheet to Tabloid: Content Changes in Swedish Newspapers in the Light of a Shrunken Size. *Göteborgs universitet* 7(4), 1-22. doi: 10.15847/obsOBS742013708

Barthes, R. (1977). *Image-Music-Text*. New York: Hill and Wang.

Batziou, A. (2011). Framing 'otherness' in press photographs: *The case of immigrants in Greece and Spain*, *Journal of Media Practice*, 12:1, 41-60. doi: 10.1386/jmpr.12.1.41_1

Becker, K. (1992). Photojournalism and the Tabloid Press. I P. Dahlgren & C. Sparks (red.), *Journalism and Popular Culture* (s.130 - 153). London: Sage.

Berger, E. (2016, 3 oktober). Ett år sedan flyktingkrisen- så ser det ut idag. *SVT Nyheter*. Hämtad 2018-05-21 från <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/ett-ar-sen-flyktingkrisen-sa-ser-det-ut-i-dag>.

Bleiker, A., Campbell, D., Hutchison, E. & Nicholson, X. (2013). *The visual dehumanisation of refugees*, *Australian Journal of Political Science*, 48:4, 398-416. Doi: 10.1080/10361146.2013.840769

Brune, Y. (2004). *Nyheter från gränsen: tre studier i journalistik om "invandrare", flyktingar och rasistiskt våld*. Diss. Göteborg: Univ., 2004. Göteborg.

Demirian, N., & Hagberg, S. (2016, 30 september). Bergqvists hårda ord – till Löfven. *Aftonbladet*(s.36).

de Vreese, C. (2005). *News Framing: Theory and Typology*. *Information Design Journal*. 13. 51-62.

Entman, R. M. (1993), *Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm*. *Journal of Communication*, 43: 51–58.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H. & Wängnerud, L. (red.) (2012). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. (4., [rev.] uppl.) Stockholm: Norstedts juridik.

- Fahmy, S. (2010). Contrasting Visual Frames of Our Times: A Framing Analysis of English- and Arabic- language Press Coverage of War and Terrorism. *International Communication Gazette* 72(8), 695-717. doi: 10.1177/1748048510380801
- Fahmy, S., & Neumann, R. (2012). Shooting war or Peace Photographs? An Examination of Newswires' Coverage of the Conflict in Gaza (2008-2009). *The American Behavioral Scientist* 56(2), 1-26. doi: 10.1177/0002764211419355
- Fahmy, S., Bock, M.A., & Wanta, W. (2014). *Visual Communication Theory and Research: A Mass Communication Perspective*. Basingstone: Palgrave Macmillan.
- Fredriksson, R. (2016, 27 september). EU:s flyktingkvoter politiskt döda. *SVT Nyheter*. Hämtad 2018-05-21 från <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/eu-s-flyktingkvoter-politiskt-doda>.
- Fogde, M., (2013) 'Bildanalys' i Ekström, M. & Larsson, L. (red.) (2010). *Metoder i kommunikationsvetenskap* (s. 179- 191). (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Förstasida*.(2015, 4 september). Paniken på stationen slutar i flyktinglägret. *Dagens Nyheter* (s.1).
Artiklarna som djupanalyseras.
- Galtung, J. Ruge Holmboe, M. (1965). *The Structure of Foreign News*. *Journal of Peace Research*, Vol. 2, No. 1 (1965), pp. 64-91. Sage Publications, Ltd.
- Gamson, W. A., & Modigliani, A. (1989). *Media discourse and public opinion on nuclear power: A constructionist approach*. *American Journal of Sociology*, 95, 1–37. doi: 10.1086/229213
- Garcia, M. & P. Stark. (1991). *Eyes on the News*. The Pointer Institute. For Media Studies. St. Petersburg, Florida.
- Ghersetti, M. & Odén, T. (2018). *Flyktingkrisen 2015: Allmänhetens åsikter och mediernas bevakning*. Opublicerat manuskript. Fått via mail av författaren.
- Griggs, B. (2015, 3 september). Photographer describes 'scream' of migrant boy's 'silent body'. CNN. Hämtad 2018-04-17, från <https://edition.cnn.com/2015/09/03/world/dead-migrant-boy-beach-photographer-nilufer-demir/index.html>
- Grönlund, E., Marmorstein, E., Kasurinen, A. (2015, 12 november). Sverige inför tillfälliga gränskontroller. *SVT Nyheter*. Hämtad 2018-05-21 från <https://www.svt.se/nyheter/sverige-infor-tillfalliga-granskontroller>
- Hall, T. & Hansen, P. (2015, 25 oktober). Slovenien har svårt att möta flyktingvåg. *Dagens Nyheter* (s. 24-25).
- Helin, J. (2013, 6 oktober). Söndagskolumn #69. Om vad som ska vara lagligt att säga om mäklare [Blogginlägg]. Hämtad 2018-05-22 från <http://bloggar.aftonbladet.se/janhelin/2013/10/sondagskolumn-69-om-vad-som-ska-vara-lagligt-att-saga-om-maklare/>

- Holmqvist, A. (2015, 6 september). Löfven talar – efter kritiken. *Aftonbladet* (s. 10-11).
- Hultén, B. (1993). Det onda och det goda Sverige: bilden av flyktingar, invandrare och rasism i svensk press vecka 46 1991. *Stockholm: Univ., JMK*.
- Hvitfelt, H. (1989). Nyheterna och verkligheten: byggstenar till en teori. *Göteborg: Univ., Journalisthögskolan*.
- Jarlbro, G. (1989). 'En kvalitativ studie av hur människor upplever tidningsinnehåll' i Weibull, L & K Björkqvist (red.) (1989). *Dagspressen och dess läsare: Empiriska studier av dagspressens utveckling under 1980-talet*. Stockholm: Almquist & Wiksell International.
- Järkstig, L. (2015, 1 oktober). "Jag gör det här för att jag kan". *Aftonbladet* (s.16).
- Kingsley, P. (2016, 2 september). The death of Alan Kurdi: one year on, compassion towards refugees fades. *The Guardian*. Hämtad 2018-04-17, från <https://www.theguardian.com/world/2016/sep/01/alan-kurdi-death-one-year-on-compassion-towards-refugees-fades>
- Kuenssberg, L. (2015, 3 september). Migrant crisis: PM says UK will fulfil moral responsibilities. *BBC*. Hämtad 2018-04-17, från <http://www.bbc.com/news/uk-34135870>
- Lippmann, W. (1922). *Public opinion*. New York: Free Press.
- Messaris, P. and Abraham, L. (2001), 'The role of images in framing news stories', in S. D. Reese, O. H. Ghandy and A. E. Grant (eds), *Framing Public Life: Perspectives on Media and Our Understanding of the Social World*, Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, pp. 215–226.
- Neuman, W. R., Just, M. R., & Crigler, A. N. (1992). *Common Knowledge*. Chicago: University of Chicago Press.
- Nilsson, M. (2015). 'Bildjournalistikens innehåll' i Karlsson, M. & Strömbäck, J., (2015). *Handbok i journalistikforskning*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Said, E.W. (1997). *Orientalism*. ([Ny utg.]). Stockholm: MånPocket.
- Semetko, H. A., & Valkenburg, P. M. (2000). Framing European politics: A content analysis of press and television news. *Journal of Communication*, 50(2), 93–109. doi: 10.1111/j.1460-2466.2000.tb02843.x
- Shehata, A. (2015). 'Journalistikens dagordningar och gestaltningar' i Karlsson, M. & Strömbäck, J. (red.) (2015). *Handbok i journalistikforskning*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Sieber, S. D. (1973). The integration of fieldwork and survey methods. *American journal of sociology*, volym 78, nummer 6. doi: 10.1086/225467
- Stenberg, E. (2015, 30 oktober). Margot Wallström om bränderna: SD har ett ansvar. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2018-04-17, från: <https://www.dn.se/nyheter/sverige/margot-wallstrom-om-branderna-sd-har-ett-ansvar/?forceScript=1&variantType=large>

- Sternvik, J. (2007). *I krympt kostym: Morgontidningarnas formatförändring och dess konsekvenser*, doktorsavhandling. Göteborg: JMG, Göteborgs universitet.
- Strömbäck, J., (2015). 'Journalistikens nyhetsurval och nyhetsvärderingar' i Karlsson, M. & Strömbäck, J. (red.) (2015). *Handbok i journalistikforskning*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Strömbäck, J., Andersson, F. & Nedlund, E. (2017). *Invandring i medierna: hur rapporterade svenska tidningar åren 2010- 2015?* Stockholm: Delmi, Delegationen för migrationsstudier.
- Svensson, A. (2016, 6 januari). Över en miljon asylsökande till Tyskland förra året. *SVT Nyheter*. Hämtad 2018-05-21 från <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/over-en-miljon-flyktingar-till-tyskland-forra-aret>
- Svensson, N. (2015, 3 september). Stefan Löfven om bilden på Aylan, 3. *Expressen*. Hämtad 2018-04-17, från <https://www.expressen.se/nyheter/stefan-lofven-om-bilden-pa-aylan-3/>
- Sörgård, M. (2016). Flyktingkris?: *En språkvetenskaplig studie av hur ordet flykting användes i svensk medierapportering hösten 2015* (Dissertation).
- Tuchman, G. (1978). *Making news: a study in the construction of reality*. New York: Free P.
- van Dijk, Teun A. (1988). *Semantics of a Press Panic: the Tamil 'Invasion'*". *European Journal of Communication*, vol. 3, no. 2.
- Vigso, O. (2013) 'Retorisk analys' i Ekström, M. & Larsson, L. (red.) (2010). *Metoder i kommunikationsvetenskap* (s. 215- 241). (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Von Hall, G. (2016, 3 april). "Smugglarnas erbjudande bättre än EU kan ge". *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2018-05-22 från <https://www.svd.se/smugglarnas-erbjudande-battre-an-vad-eu-kan-erbjuder>.
- Walsh, B. (2015, 29 december). Alan Kurdi's Story: Behind The Most Heartbreaking Photo of 2015. *Time*. Hämtad 2018-04-17, från <http://time.com/4162306/alan-kurdi-syria-drowned-boy-refugee-crisis/>
- Zhang, X., L. Helmueller. (2017). Visual Framing of the European refugee crisis in Der Spiegel and CNN International: Global journalism in news photographs. *International Communication Gazette* 79(5), 483-510. doi: [10.1177/1748048516688134](https://doi.org/10.1177/1748048516688134)

13. Bilagor

B1. Migrationsverkets statistik för 2014

Tabellen nedan visar inkomna asylärenden till Migrationsverket, fördelat på månader under året 2014.

År-månad	Antal	varav män (inkl pojkar)	varav kvinnor (inkl flickor)	varav barn (inkl ensamkommande barn)	varav ensamkommande barn *1
<i>Year-month</i>	<i>Number</i>	<i>of which male</i>	<i>of which female</i>	<i>of which children (unaccompanied minors included)</i>	<i>of which unaccompanied minors *1</i>
2014-01	4451	3006	1445	1199	301
2014-02	4109	2750	1359	1168	309
2014-03	4406	2984	1422	1126	304
2014-04	4855	3309	1546	1282	382
2014-05	6019	4087	1932	1573	457
2014-06	8073	5461	2612	2184	599
2014-07	9385	6384	3001	2584	813
2014-08	8877	5931	2946	2529	831
2014-09	9976	6643	3333	3087	916
2014-10	8184	5551	2633	2490	856
2014-11	6009	4076	1933	1663	562
2014-12	6957	4635	2322	2223	719
Totalt	81301	54817	26484	23108	7049

*1: Ett ensamkommande barn är en person under 18 år som kommit hit och sökt asyl utan sina föräldrar eller annan legal vårdnadshavare.

Tabellen är hämtad 2018-05-22 från <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Oversikter-och-statistik-fran-tidigare-ar/2014.html>.

B2. Migrationsverkets statistik för 2015

Tabellen nedan visar inkomna asylärenden till Migrationsverket, fördelat på månader under året 2015.

År-månad	Antal	varav män (inkl pojkar)	varav kvinnor (inkl flickor)	varav barn (inkl ensamkommande barn)	varav ensamkommande barn *1
<i>Year-month</i>	<i>Number</i>	<i>of which male</i>	<i>of which female</i>	<i>of which children (unaccompanied minors included)</i>	<i>of which unaccompanied minors *1</i>
2015-01	4 896	3 319	1 577	1 483	543
2015-02	4 040	2 673	1 367	1 328	460
2015-03	4 117	2 732	1 385	1 294	447
2015-04	3 917	2 667	1 250	1 162	445
2015-05	5 376	3 757	1 619	1 950	1 133
2015-06	6 619	4 621	1 998	2 552	1 426
2015-07	8 065	5 712	2 353	3 210	1 880
2015-08	11 746	8 484	3 262	5 134	2 959
2015-09	24 307	17 445	6 862	9 740	4 712
2015-10	39 196	28 677	10 519	17 495	9 339
2015-11	36 726	25 383	11 343	18 155	8 808
2015-12	13 872	9 258	4 614	6 881	3 217
Totalt	162 877	114 728	48 149	70 384	35 69

*1: Ett ensamkommande barn är en person under 18 år som kommit hit och sökt asyl utan sina föräldrar eller annan legal vårdnadshavare.

Tabellen är hämtad 2018-05-22 från: <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Oversikter-och-statistik-fran-tidigare-ar/2014.html>

B3. Migrationsverkets statistik asylsökandes medborgarskap

Tabellen visar medborgarskap hos asylsökande i Sverige fördelat på år.

Medborgarskap	2013	2014	2015	2016	2017
Syrien	16317	30583	51338	5459	4718
Irak	1476	2666	20858	2758	1887
Afghanistan	3011	3104	41564	2969	1681
Somalia	3901	4831	5465	1646	780
Statslös	6921	7863	7716	1339	1201
Eritrea	4844	11499	7233	1151	1691
Serbien *	1669	1513	1053	451	309
Iran	1172	997	4560	1279	1090
Bosnien och Hercegovina	517	496	541	175	159

Information till tabell hämtad från:

<https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Oversikter-och-statistik-fran-tidigare-ar.html>. Läst 2018-05-22.

B4. Slutgiltigt kodschema

RQ1: Hur gestaltades flyktingsituationen i bild i svensk, tryckt press under hösten 2015?

RQ3: Finns det skillnader i hur Aftonbladet och Dagens Nyheter rapporterar om händelsen i bild?

RQ2: Finns det skillnader i hur flyktingsituationen gestaltades mellan de olika månaderna under hösten 2015?

Först: Rubriktext

	Variabelnamn (label)	Variabelvärden	Beskrivning
V1	Kodare	1 = Adam 2 = Alice 3 = Amanda	
V2	Tidning	1 = Aftonbladet 2 = Dagens Nyheter	Den tidning i vilken materialet är publicerat
V3	Datum	XX.XX.XX (dag. mån. år)	Publiceringsdatum
V4	Ämne	1 = Flyktingströmmar och asylfrågor 2 = Effekter på samhället 3 = Flyktingars situation 4 = Politiska spelet 5 = Ansvar, moral och åsikter 6 = Annat/okodbar	Artikels huvudsakliga ämnesinnehåll
V5	Antal bilder totalt	1 = 1-3 bilder 2 = 4-7 bilder 3 = 8 eller fler bilder	Avser antalet bilder tillhörande artikeln
V6	Hur stor plats tar bilderna?	1 = Uppslag 2 = Helsida 3 = Halvsida 4 = Tredje- eller fjärdedelssida 5 = Sjättedelssida eller mindre 10 = Går ej att utläsa	Hur stor plats tar bilderna tillhörande samma artikel om flyktingsituationen?
V7	Typ av huvudbild	1 = Porträtt 2 = Mediumdistans 3 = Distans eller annat utsnitt	Vad för typ av bild är det, i vilken typ av utsnitt syns huvudpersonen/huvudpersonerna i bilden?

V8	Antal personer i huvudbild	1 = 1 person 2 = 2- 5 personer 3 = 6 personer eller fler	Avser antalet personer som förekommer i bild
V9	Huvudaktör 1	1 = Flykting 2 = Tidigare flykting 3 = Politiker i Sverige 4 = Politiker i utlandet 5 = Näringslivsperson 6 = Myndighetsperson 7 = Representant för organisation 8 = Annan offentlig person/ kändis 9 = Svenskt barn 10 = Flyktingbarn 11 = Polis/militär 12 = Civilperson 99 = Okodbar	Vem/vilka syns i huvudbilden?
V10	Huvudaktör 2	1 = Flykting 2 = Tidigare flykting 3 = Politiker i Sverige 4 = Politiker i utlandet 5 = Näringslivsperson 6 = Myndighetsperson 7 = Representant för organisation 8 = Annan offentlig person/ kändis 9 = Svenskt barn 10 = Flyktingbarn 11 = Polis/militär 12 = Civilperson 99 = Okodbar	Vem/vilka syns i huvudbilden?
V11	Huvudaktör 3	1 = Flykting 2 = Tidigare flykting 3 = Politiker i Sverige 4 = Politiker i utlandet 5 = Näringslivsperson 6 = Myndighetsperson 7 = Representant för organisation 8 = Annan offentlig person/ kändis 9 = Svenskt barn 10 = Flyktingbarn 11 = Polis/militär 12 = Civilperson 99 = Okodbar	Vem/vilka syns i huvudbilden?
V12	Kön	1 = Man 2 = Kvinna 3 = Lika många män som kvinnor 4 = Annat/går ej att utläsa	Vanligast förekommande kön på personerna i huvudbild

V13	Barn	1 = Dominerar 2 = Förekommer 3 = Förekommer ej 4 = Går ej att utläsa	Avser huruvida minderåriga förekommer i bild, och i vilken utsträckning
V14	Inställningar till flyktingar	1 = Negativ 2 = Positiv 3 = Neutral 4 = Annat 99 = Okodbar	Den inställning som framkommer genom bild, bildtext, rubrik och ingress.
V15	Inställning till flyktingsituationen	1 = Negativ 2 = Positiv 3 = Neutral 4 = Annat 99 = okodbar	Den inställning som framkommer genom bild, bildtext, rubrik och ingress.
V16	I vilken situation/plats är huvudbilden tagen?	1 = I krigsdrabbad region 2 = På flykt i annat land 3 = I anslutning till ankomst till Sverige 4 = Flyktingboende 5 = Allmän plats 6 = Professionellt sammanhang 7 = Demonstration/ manifestation 8 = Hemmiljö 99 = Okodbar	På vilken plats och i vilket sammanhang går det att utläsa att bilden är tagen?
V17	Förstasida	1= Ja 2= Nej	